Nooremale koolieale. Леэло Тунгал. СЛАВНЫЙ СТАРЫЙ ДЕТСКИЙ САД. На эстонском языке. Художник-иллю-
стратор Эдгар Вальтер. Таллин, изд-во „Ээсти раамат". Toimetaja L. M. Anderson. Kunstiline toimetaja [illegible]
Tehniline toimetaja M. Tammes. Korrektor V. Pihel. ИБ № 5954. Laduda antud 18. 11. 86. Trükkida antud [illegible]
Formaat 70×100/16. Ofsetpaber nr. 1. Kiri: [illegible]. Ofsettrükk. Trükipoognaid 9,0. Tingtrükipoognaid 11,7. Tingvärvi-
tõmmiseid 46,14. Arvestuspoognaid 5,83. Trükiarv 50 000. Tellimus nr. 244. Hind 40 kop.; [illegible]
Kirjastus „Eesti Raamat", 200090, Tallinn, Pärnu mnt. 10. Trükikoda „Oktoober", [illegible] Tallinn, [illegible]
Tallinna Raamatutrükikoda, 200108, Tallinn, Laki tn. 26.

LEELO TUNGAL / VANA VAHVA LASTEAED

LEELO TUNGAL

VANA VAHVA LASTEAED

LEELO TUNGAL

Vana vahva lasteaed

LUULETUSI LASTELE

TALLINN · KIRJASTUS „EESTI RAAMAT" · 1988

E
T88
II–III

ILLUSTREERINUD EDGAR VALTER

T 4803010200–111
901(15)–88 317–87

ISBN 5-450-00358-7

© Kirjastus „Eesti Raamat", 1988

ISA-EMA MAA

Mida ma veel hoian,
keda ma veel kaitsen,
kui mitte sind,
mu kodune maa?

Kes mulle kingiks keele
ilusa, elusa laulu,
kui mitte sina,
mu kodune maa?

Mida mõista võiksin,
kes saaks aru minust,
kui mitte sina,
mu isa maa?

Kes mind maailma saadaks,
kes mind tagasi ootaks,
kui mitte sina,
mu ema maa?

ISEMOODI

Nii palju on ühtmoodi maju –
üks masin nad valmis vist tegi!
Jah – häbist või maa alla vaju –
oma maja me lihtsalt ei taju,
ta teistega ajame segi...

On ühtmoodi trepid ja uksed,
ja kardinad lehvivad tuules.
Me uurime südame tuksel:
ehk ema on ootamas uksel?
Ehk isa on akna juures?

Sest majad küll ühtviisi tehti –
kõik kivist ja klaasist on nemad.
On sarnased pliidid ja voodid,
kuid ikkagi isemoodi
– on kõikide isad ja emad!

ISA KAOTAS

Mehed mängisid täna võrkpalli,
ise ütlesid: „Tulgu tervis!
Ei taba ju tönts ja nõrk palli!"
Oi, kui hästi mu isa servis!

Üldse mängis ta mehe kombel –
kehvast rusikast pall nii ei põrku!
Kuid eks pallil on omad kombed –
tema kiusakalt kibeleb võrku.

Ja nii isa meeskond kaotas.
Kaotas armetult – viisteist ja neli!
Isa naeris ja käsi laotas:
„Noh, eks võit ole kaotuse veli!"

Aga näe seda onu Jaani –
kui kord võitis, siis olgu uhke!
Kuid ta pilab meid siiamaani,
aina pilkavalt naerma puhkeb...

Lõpuks vastaste võidukisast
inimene võib solvuda kah ju!
Oma koleilusast isast
on mul päev läbi kangesti kahju.

Ta on tugev, ei nuta – kuid mõelda:
viisteist:neli sai kaela võrkpallis...
Ja mina ei tea, kuidas öelda,
et ta mulle veel ikka on kallis.

KUI EMA ON EEMAL

Kohanime ma vaevaga veerin, kus
praegu töötamas on minu ema –
terve nädala komandeeringus
Gruusia linnas Tbilisis on tema.

Õde ütleb: „Kui enam, oh heldeke,
ema tagasi tulla ei taha?"
Aga mina ei mõtle sellele –
emad lapsi ei jäta ju maha!

Võivad kindaid ja vihmavarjusid
emad vahel küll maha jätta,
kuid ka pahuraid lapsi, kes karjusid,
oma ema ei unusta hätta.

– Ema mälestust hoida me tahame,
senikaua kui reis temal kestab.
Ema musisid põskedelt maha me
sestap õega ei raatsigi pesta.

Vanaema küll tõreleb, hädaldab,
meid ta palub kord nalja, kord tõega.
Aga otsus on kindel: sel nädalal
meie nägu ei pese koos õega!

MINA AITAN ISA

Mina aitan isa
ja isa aitab ema.
Nõnda iga töö peab
lõpuks edenema.

Kõik me abistame
seltsis vanaema,
et ta liiga ruttu
ei peaks vananema.

Vanaisa hüüab:
„Abi ma ei vaja!"
ja mind sülle püüab:
„Sa mu abistaja!"

Tõstab õhku minu,
nii et laulab lagi –
see tal läheb lihtsalt,
minu abitagi...

PALDERJAN

Ema seisab ukse juures –
toas ei istu ega astu!
Sassis palderjanijuured
kõikjalt valendavad vastu.

Akna taga kräunub mingi
kassikari läbematult.
Oma Miisul pea käib ringi –
maas ta pöörleb häbematult.

Tütar teatab: „Ärge teie
kartke – pole mingit ohtu!
Siit saab terve ämbritäie
närve rahustavat rohtu!"

– Õues kassikarja kisa
meenutab ei tea mis looma.
... Ja apteeki jookseb isa
palderjanitilku tooma.

SAIATEGU

Saagu, saagu meie sai
magus, priske, pikk ja lai!
Õega kahepeale või me
helevalgeks vahuks lõime,
kümme kanamuna tõime,
suhkrust veerand ära sõime:
saagu, saagu meie sai
siis poolmagus, see-eest lai!

Sai viib alla isa keele,
muudab rõõmsaks ema meele,
memmel võtab silma veele:
meie ise saia teeme!

Juba ahjus lesib sai –
justkui liiga lestjas-lai...
Mis jäi puudu?
Pärm ja jahu...
Aga rahu, ainult rahu:
eks need pärast peale mahu!
Kah mul asjad – pärm ja jahu!
Meie sai saab imehea,
mitte mõni jahupea!

KÜLL ON RASKE!

Munad tahavad vahule lüüa,
siis koer tahab juua ja süüa.
Nõud tahavad kuivaksnühkimist
ja riiulid tolmupühkimist.
Siis supisse tahavad oad
ja kraamimist ootavad toad,
ning mustikad ootavad rabas...
Oeh, puhata laske!
Küll lapsel on raske
joosta päev otsa ema sabas!

KASVAMISE JAGU

Vanaema suured kleidid
mulle – kasvamise jagu – teeb:
„Niikuinii et venid veidi,
napil kleidil õmblus praguneb!"

Näib, et terve elu läbi
pean ma muudkui ikka kasvama,
et ei tuleks tunda häbi –
söö või võid ja putru rasvaga!

Vaat kui söön end paksuks-paksuks,
ümbermõõdult muutun heinasaoks,
ei siis memmel ole jaksu
teha kleiti kasvamise jaoks!

VANATÄDI ANNA

Meile külla tuli eile
vanatädi Anna,
ütles, et saab temast meile
südamesõbranna.

Ütles: „Teil nii kenad kikud!
Ja mis uhked papud!
Lapsed, kompu kikut likub –
pistke ampsu haput!"

Koera nimetas ta auaks,
lehma kutsus vissiks,
putru pudluks, rauda lauaks
ja me isa issiks...

Algul veidi solvas meid see,
et meil kikud suus on:
mul on aastaid juba seitse,
õde varsti kuus on!

Kuid kas tasub sedasorti
sõnu pahaks panna –
eriti kui kreemitorti
pakub tädi Anna!

KES ON MEIE EMA?

Koristaja on me ema –
kraamib tube, kraamib kööki.
Samal ajal kokk on tema –
kogu perele teeb sööki.
Ärkad vahel enne koitu,
märkad: ema keedab toitu.

Veel on ema õpetaja –
koos meil tähed selgeks saavad.
Ema arstki on, kui vaja –
ravib terveks muhud-haavad.
Kui me grippi jäime talvel,
istus öösitigi valvel…

Ema õmblejaks on meile –
uued pluusid temalt saime,
vanad puhtaks pesti eile –
ema oli pesunaine.
Peseb-kraamib päeval-öölgi –
on meil virk ja väle ta.
Peale selle käib veel töölgi,
aga kus – ei mäleta…

ME OLEME HAIGED

Voodis õega ja gripiga lesime.
Piima joome ja sööme tablette.
Et on haigete elu nii kesine,
seda terved ei kujuta ette.

Haigelt õues ei käida, ei ujuta,
mitte ainsatki jäätist ei sööda.
Tunnid tulevad lõbusa tujuta,
kurvalt, aeglaselt päev läheb mööda.

Aga õhtu on eriti salalik.
Õhtul ema on kangesti range.
Päike loojub ja tõuseb palavik.
Ema hoiab meid voodis kui vange.

Närib hämarus toanurki krõbinal.
Õhus selline lõhn on, et varsti
tuppa hiilivad süstalde klõbinal
suured tusased unenäo-arstid…

KINDEL PLAAN

Kui ma ükskord suureks saan
(siis, kui kasvan vanaks),
on mul päris kindel plaan:
hakkan näärivanaks.

Seni harjutama pean,
kuidas anda kinki.
Kapi otsas, küll ma tean,
on meil vitsakimpki.

Minust kasvab näärimees –
õpin seda kuntsi!
Pärast sööki on mul ees
juba veidi vuntsi.

SUVINE MURE

Ühes purgis mesi, teises moos on –
suvi suisa ära sulab suus.
Aga suves rõõm ja mure koos on
siis, kui aastaid turjal sul on kuus.

Hoiad pihus porgandit kui sammast,
ohkad... See ju pole keelatud,
ainult eile veel üks esihammas
õunaga sai alla neelatud...

KUUEAASTANE

Laps kasvab süües-juues, eks?
Sõin-jõin, ja saingi kuueseks!
On kuueaastane mu pea
ja käedki (ise nad ei tea –
käed, sünnipäevi, näed, ei pea).

Said kuueseks mu küünarnukk,
lõug, sõrmeküüned, juuksetukk,
kael, selg ning – mis seal salata! –
said sama vanaks jalad ka.

On kõrvadelgi aastaid kuus,
keel samavanune on suus.
Üks hammas siiski suus on uus!
Ja mis sa kostad – ninagi
sai kuueseks kui minagi!
Kuid nina vajab kindlat kätt.
Kuskohta jäi uus taskurätt?

KÄTTEMAKS

Kui ma ükskord olen kuuekümne viiene,
siis saab vanem õde seitsekümmend kaks.
On ju titadelegi vist vesiselge see,
et siis tema jõust käib üle minu jaks.

Annan näpulaksu, kui ta hakkab imema
oma pöialt.
Ütlen: „Sööd mul hinge seest!"
Kui mul külalised on, õe ajan minema.
Möirgan naerda, kui tal hammas tuleb eest.

Oma ratast talle ilmaski ei anna ma
ega näita loomamargialbumit.
Lähen kinno suure ilusa sõbrannaga –
öelgu veel, et kasi oma tuppa, titt!

–

TAEVAKARVA TELK

Kurvalt seisab kapisopis
taevakarva telk.
Seisab tuimalt nagu topis,
silmis nukker helk.

Vahel justkui virguks tema –
liikus kapilink?
Telk on meie isa-ema
pulmaks saadud kink.

Teda võetakse meil lahti
tuulutuseks vaid.
Oleks isal-emal mahti,
läheks sedamaid
telgimatkale me pere –
väike lõbus kamp.
Peade kohal säraks ere
päike nagu lamp...

Sammal oleks pehmeks tooliks,
kõrge taevas laeks.
Isa kuusekeppe vooliks,
ema seeni praeks,
meie paneksime telgi
õega üles – kraps!
Ausalt, ega ma ei kelgi –
olen tubli laps.

Telk end sirgu ajab kapis,
tahaks saada pai...
Kipub roostetama pakis
raudne telgivai.

KÕIGIL JUHTUB ÄPARDUSI

Igaühel võib ju minna
mõni asi vussi.
Vanaisa ühe kinda
jätab ikka bussi.
Ütleb koju jõudes: „Oh mu
vilets pea! Ma vana ohmu!"

Enne lõunat täna memmel
plahvatas kiirkeetja –
laeski olid kapsalemmed,
lambi lõhkus peet, ja
memme hüüdis: „Olen mina
kobakäpp ja nõginina!"

Emal jälle ilmast ilma
piim keeb üle pliidil,
jooksevad tal sukasilmad,
kaovad nõelad-niidid.
„Oh mind väetit!" kurdab ema.
„Eluaeg pean virelema!"

Noh, ja suitsetamist isa
ei saa jäetud maha,
kuigi kordáma on visa:
„Nikotiin on paha!
Ei ma, narr, saa endast võitu –
iseloom on nõrgavõitu!"

Ent kui koolis saama kahte
juhtun – oi siis häbi!

Räägitakse nõrgast tahtest,
riid käib õhtu läbi.
Mul võib ka ju tulla aps –
olen oma pere laps..,

ILUS HALB PÄEV

Lumi sulas ja krudises käe all.
Talvepäikene paistis ere.
Sellel ilusal halval päeval
äkki haigeks jäi kogu me pere.

Sängi heitsid nii lapsed kui isa.
Igas toas viskus palavik õhku.
Ema oli veel vapper ja visa –
poes ja apteegis ära käis kähku,
tegi süüa, siis voodisse puges.
Meile vahepeal rohtu andis.
Isa „Nukitsameest" meile luges,
rääkis lugusid kodukandist.

Tuba tundus nii heleda laega,
nagu polekski see meie maja...
Äkki mõtelda oli meil aega,
kuidas kõigil meil üksteist on vaja.

KUI MA...

Kui ma kunagi kasvan suureks,
jäävad väikeseks isa ja ema,
las nad elavad rõõmsalt mu juures,
ma ei hakka küll tõrelema,
kui nad lõhuvad sinise tassi
või siis kollase pardiga kruusi.
Ma neid nurka seepärast ei tassi –
ostan kogu aeg uusi ja uusi...
Siis ema saab kindlasti kurvaks,
aga isal on muidugi häbi...
Nii teeksin ma küll, aga nurgas
tuleb seista vist elu läbi!

VANAMEMM

Vanamemm on hea – ta emal oli emaks,
pärast aga mulle vanaemaks sai.
Palumata hakkas mulle vanaemaks –
juba selle eest ta teenis pika pai.

Vanamemm on hea – ta oskab teha kõike,
ja kui vahel eksin, mind ei laidà ta.
Kui kord olen suur, ja vanamemm on väike,
ma ka luban temal ennast aidata.

VAT!

Vahel tulevad muremõtted
ja võtavad kinni sind – kraps!
Ei aita ka see, kui sa mõtled,
et pead olema tubli laps.

Keegi paha ju olla ei taha –
pahad mõtted, näe, kipuvad pähe...
Miks emal on vähe raha?
Miks isal on aega nii vähe?

Miks vanaema on vana?
Ja miks ta meil külas käib harva?
Miks emale pidada kana
või lehma on vastukarva?

– Miks õde või venda ei tooda?
Miks lastel lapsi ei sünni?
Miks kraanivett kõrrest ei jooda?
Miks kratsida pead pole sünnis?

Ema ütleb: „Sul nukk on, ja pall ju –
nukrat nägugi teha on patt!"
Lastel muret on niisama palju
nagu suurtel. Või rohkemgi.
Vat!

KODUJUTT

Kuidas me hakkame elama,
kui ükskord kasvame suureks?
Arvan, et hakkame elama
isa ja ema juures.

Paneme ühes emaga
õhtuti rullid pähe.
Meie ka ühes temaga
mehele enam ei lähe:

mängime, mürame isaga,
räägime muinasjuttu.
Viime koos isaga kisaga
enese lapsed tuttu.

Isaga juttu ajame
tõsiselt just nagu ema.
Majasse üldse ei vaja me
võõrast meest vedelema.

Võib-olla õpetajagi
võtame endale koju.
Muid pole meile vajagi.
Kui, siis üht koerapoju.

UNELAUL

Uni, uni
uue kuue annab,
hommikuni
sind ta kätel kannab
nagu vagus
vaikse mere vesi.
Uni magus
tundub nagu mesi.
Uni puhub
kurvad mõtted meelest,
uni uhub
kurjad sõnad keelelt.
Uni tuleb
tasa nagu lumi,
uni suleb
uksed koidikuni.

Suleb uksed,
suleb aknad.
Puud ja põõsad –
kõik on vakka.
Magab maja,
tukub tuba,
tukub kaja,
uinub uba,
tuulgi uinub...
Kell ei tiksu...
Ainult, ainult
süda tuksub...

KEVAD

Pilike künkad kuumaks kütab.
Käodki juba kukuvad.
Mättal muti noorem tütar
mängib nurmenukuga.

KEVADMÕTTED

Laps vaatab peeglisse. Näeb, et on suur.
Tuba näib pisike äkki kui puur.
Kivisest hoovist jääb kevadel väheks.
Kui õige maad mööda matkama läheks?
Nuusutaks mahlaste kaskede tohtu,
silmitseks põrnikaid, põtru ja rohtu?

Hüvasti, saabas, ja terekest, kets!
Nägemist, tänav, ja tervitus, mets!
Tuuled on mahedad, maantee on paljas,
põrnikad-mardikad enesest väljas,
lendavad põrinal lõhnavas õhus,
kübeke magusat rohelist kõhus.

Vuliseb oja – üks kitsuke renn.
Pruunikas põder, peas sarve-antenn,
vett joob sealt pehme ja karvase suuga.
Veepinnal ennast koos toomingapuuga
vaatab ja jahmub: näe põrakat looma!
See peaks küll minema merevett jooma!

SUUR SADU

Suur sadu tuleb krips-krips-kraps,
ja köögiaknal istub laps.
On taevas hall kui vana pang.
Laps tunneb ennast nagu vang,
sest ta ei tea, sest ta ei tea,
et vihm on mitmes mõttes hea.

End peseb arg metskitsetall
just praegu sooja saju all
ja mõnust röhkides metssead
on puhtaks pesnud pruunid pead.
Noor heleroosa vihmauss
on õnnest krussis: „Tore dušš!"
Nii vaarikal kui maasikal
palg mahlakaks saab vihma all,
ning iga mari, puu ja lill
on suurest janust elevil.

Siil, silmad nagu nööbipaar,
joob lombist, okkail vikerkaar.
Ta sammalt nuusutab: „Näe, siit
peaks algama üks seeneniit...
Kuid kannatust, kuid kannatust –
seen kerkib siis, kui aeg on just!
Veel praegu kestab suvelust!"

Siil saadab sulle sõna, laps,
kui vihma sajab krips-krips-kraps:
„Trips kannatust, trips kannatust –
vihm lõpeb siis, kui vaja just!"

MAASIKAVALU

„Juba tulevad varesed: „Kraaksadi kraaks!
Siit maasikapeenralt hea suutäie saaks!"
Ja sitkulmu uurivad libedad limukad –
eks nemadki marjade peale on himukad.
Näe, rohu sees vilksatab matsakas konn –
pool maasikat juba tal mälutud on.

Oi, maasikalõhna on rohus, on õhus!
Kuid lapsel suur maasikas valutab kõhus –
ta teadis, et marju veel süüa ei või,
aga ikkagi sõi – väga salaja sõi...
Nüüd valutab kõht ja ka süda läks pahaks.
Kuid maasikaid tahaks. Oi-oi, kuidas tahaks!

SUVI TULI!

Sadas, sadas terve nädal...
Otsa-äärt ei olnud hädal –
igavus käis mööda tuba,
vihm ei andnud õueluba.
Õues märjas keksukastis
mossis konn vaid varbaid kastis –
kargas latsatades lompi.

Lapsed tundsid kurgus klompi,
seistes aina akna taga...
Äkki aga, äkki aga...
Tuul sai otsa, vihm läks metsa,
pilv läks piksevarda otsa.
Taevas säras sinisena,
õues hakkas tinisema
väike lilla kurekell –
muretu noor suvekell!

Kõik läks teiseks päugupealt!
Kaðus aknaaugu pealt
morn ja kurblik lastetropp:
õue, õue, hoppadi hopp!
Aed on justkui tulnud saunast –
šadu pesi puid mis võis.
Naeris ennast hernekaunaks
väike heleroosa õis.
Naerab roosa vihmausski
oma saba emmates.
Ei nüüd kurbust ole kuskil –
suvi tuli lennates.

LILLED OBELISKI EES

Lilled,
mis me paneme te kalmule:
pääsusilmad, stsillad, kullerkupud,
rukkililled,
meelespead
ja kalmused,
karikakrad, nelgid, mooninupud –
neil ei ole aimu
suurtest surmadest,
mulda varisenud meeste verest,
lahingutest,
haavadest
ja turmadest –
kõnelda nad võivad koduperest,
metsarohelusest, vaikseist aedadest,
koolist, mis siin metsaserval asub,
linnulaulust, muretutest aegadest –
see on teile kõige suurem tasu.

MOONI AVASTAMINE

Teab miks täna ma vaatasin
moonide sisse –
olen näinud ju tuhandeid moone,
aga nüüd läksin
maailma imelisse,
sadas silmisse sadasid toone.
Nägin tolmukais
õrna ja peenikest sepist,
hoidsin peos valkjasrohelist vart ma.
Paistsid kroonlehed olevat
punasest krepist,
ja nii õrnad, et hakka või kartma!
Nägin lehtede
peeni ja elusaid sooni...
Kuidas varem ei märganud neid ma?
Kui nii palju
on kummalist väikeses moonis,
mis kõik suures maailmas võib leida!

VANAEMAL MAAL

Vanaemal maal on praegu päriskevad.
Lompides on pori nagu külm kakao.
Valged toomehelbed tuules värisevad.
Mutt, va pahur, müttab läbi kurgivao.

Pilvedel on rõõmsa lambakarja kuju,
hõbedaselt klantsib piksevarda nupp.
Natukene kurb on vanaema tuju,
kuigi akna taga tantsib kullerkupp.

Toomingas, näe, hakkab juba pudenema.
Toonekurg käib kraavis, poolest säärest vees...
Lastelaste pilte uurib vanaema,
pisikesed heleroosad prillid ees.

KÄBI JA PILET

Suvi jõudnud on igale poole –
nüüd on voli ükskõik kuhu minna.
Linnalapsed nüüd sõidavad maale
ja maalapsed sõidavad linna.

Maalaps külastab linnatädisid
ja laseb plombeerida hambaid.
Linnalaps korjab kive ja käbisid,
uurib lehmi ja uudistab lambaid.

Maalaps mõnuga tõmbab ninasse
head bensiini- ja saiahõngu.
Linnalaps vaatab taevasinasse,
rohus imetleb ämblikulõngu.

Siis, kui teatades: „Puhkus on läbi!"
rongid puhuvad rohelist vilet,
ühel lapsel on taskus käbi,
teisel – sinine muuseumipilet.

PÄRNAÕIED

Pärn õitseb, õitseb kohinal.
Ta õites tööl on nohinal
musttuhat kollast mesilast
ja neli helepruuni last.

Saab õisi täis nii kott kui korv
ja meega täitub kärjeorv.
Suur lõhnav puu teeb summ-summ-summ
mee järgi lõhnab lastesumm.

Nüüd sügis tuleb gripita –
ei nende kurgud kipita,
kes joovad pärnaõievett,
kes söövad pärnaõiemett.

Morn Nohu kükib põõsa all,
meel kohutavalt kurb on tal:
„Pean kaugemale reisima –
võin haigeks teha teisi ma,
kuid kättesaamatud on need,
kes joovad pärnaõieteed ...”

TÄDI JUULI

Maasikatest, vaarikatest
keediseid teeb tädi Juuli,
ühtelugu vaaritades
moosivahust võru huulil.

Mee- ja marjalõhna õhkub
tädi Juuli kirjust kleidist.
Miks ta tõsines, kui õhtul
puu alt puraviku leidis?

Mitu tundi mõtlik oli,
lausus, silmitsedes kaugust:
„Täna öösel ära kolin –
homme saabub onu August!”

AUGUST

Hein on juba niidetud.
Põlludki on paljad.
Aga kapis riidepuud –
need on igihaljad.

Jakid nõutult laotavad
oma pikki käsi...
Riidepuudki kaotavad
koormaid tasakesi:

õhtul nendelt kaovad keep,
jakk ja kampsun väike.
Juba meie aeda teeb
sügis luurekäike.

KOOLI EEL

Pillid kotti panid sääsed.
Öö on must kui pigi.
Sügis jõuab – kus ta pääseb! –
tasapisi ligi.

Juba meenutavad tuuled
seenerikkaid paiku.
Öösel läbi une kuuled
koolikella kaiku.

Unes näed, et koolibusski
nina eest sul läheb.
Ranitsat ei ole kuskil,
müts ei mahu pähe.

Oled unine ja tõrges –
magad või ei maga?
Näed, et kaamel kõnnib kõrbes
kahe ranitsaga:..

Sul veel päevik vaja täita!
Sisse magas vend vist?
„Kolmekümnes august!" – näitab
sullé leht kalendrist.

SEPTEMBER

Astrites on pruunid sälgud,
floks on ammu roostes.
Kuuge ranits rõõmsalt välgub
kooli poole joostes.

Pinal kolksub killa-kolla,
asfalt paitab päkki.
Küll on tähtis tunne olla
õpilane äkki.

Koolis tundma õpid tõde,
tead, mis hea, mis paha.
Hoovis õpilase õde
nukralt vaatab maha...

OKTOOBER

Kuskohast need puulehed teavad,
et aeg on neil kollaseks minna?
Mismoodi nad teavad, et peavad
kuldseks värvima terve me linna?

Mismoodi need oravad teavad,
et pähkleid peab koguma varuks?
Mis saab siis, kui oravad peavad
end kährikuks, siiliks või karuks?

Kust lapsedki teavad, et peavad
koolis käima, kui tarkust on vaja?
Mida lapsed ei tea, seda teavad
isa, ema ja õpetaja!

SULA

Lumi, sula! Vesi, vula!
Lapsed, õue – ilm on sula!
Päike nagu sulavõi,
õhk just nagu sulamesi!
Mängime nüüd kula või
mõtiskleme tasakesi...

Kes nüüd viitsib mõtelda –
vallatusevälk on kõhus,
tormata ja tõtelda
tahaks lumes, vees ja õhus.
Lumi sulab, vesi vulab.
Poisid toovad õue rulad,
plikatirtsud hula-hulad,
pisemad on kükikulad –
kõigil palavus poeb põue.

Ainult üht ei lasta õue –
tema seisab kurvalt vakka,
vaatab teisi akna takka.
Köha ikka veel ei lakka,
ikka palavik ei lange...
Kevadet see laps nii soovis,
et veel eile samas hoovis
suuga sulatada proovis
suurt ja kanget lumehange.

Sulab lumi, vulab vesi...
Laps aga tihub tasakesi.

MUHK

Üks muhk elas väikeses Muhus
ja leotas seal varbaid vees.
Aga tuul tema merele puhus,
laine suure maa kaldale uhus –
küll ta muretses, vaene mees.

Muhk meenutas endisi aegu
ja muhedat Muhumaad:
„Ah, oleks mul, oleks mul praegu,
ah, oleks mul, oleks mul praegu
üks pisike purjepaat!

Ei vaataks ma tagasi mette –
mind Muhumaal ootab mo memm..."
Muhk kükitas kivile vette,
sealt laps sai ta otsaette –
sest seltsis on segasem...

VÄIKE RANITS

Ranits,
raamatutest trammis,
trammis ennast
läbi rammis:
„Laske lapsega läbi!
Laske lapsega läbi!
Kas teil polegi häbi,
sa mu meie –
mina seisan,
ja istute teie!
Hei, turukorv, anna istet!
Hoi, seljakott, paku platsi!
Te arvate küllap vist, et
näete enda ees null-klassi-atsi!
Aga minul on aabits kõhus,
aritmeetika hinge all!
Ei saa selline rippuda õhus
ega rappuda pingi all.
Ruttu ruumi, ridikül!
Aega edaspidi küll
on sul, kohver, kosutada,
isteplatsil losutada!"

Turukorvid turtsatasid,
kohvrid koh-koh köhatasid,
mapid tohopeletasid,
seljakotid seletasid:

„Me ei tahaks manitseda,
aga usu, ranits, seda:
kui sa nõnda jorised,
torised ja porised,
tahad aina istuda,
lösakile viskuda,

siis küll selle, kes sind tassib,
istujaks sa õpetad!
Nii ta esimestki klassi
elu sees ei lõpeta!"

PINALIS

Puupinal on Plii Atsi maja.
Samas elab veel pikk Sule Pea.
Neil on kummalgi korter, kuis vaja,
neil on läbisaamine hea.

Ei nad riidle, ei kakle, ei praga,
aga üksmeelselt selle eest
Kustu Kummi nad räägivad taga –
seda nurga-pealt naabrimeest.

„Sina püüdle ja püüa ja rühi,"
kurdab Sule Pea, „Kustu Kumm siis
võtab kätte ja maha kõik nühib!
Tal on tühine töötamisviis!"

„Koliks ära see teiste töö sööja!"
õhkab Plii Ats. Kuid Kumm seisab tumm –
selleks päevaks tal tehtud on töö ja
tal on külas noor Närimis Kumm.

MIKS KANA ON VANA?

Sind, sind, ananass,
pistab kinni kananäss!
Sina, sina, elevant,
londi poolest oled sant!
Sina, okaskera siil,
oled eluviisilt viil!
Sina, kana,
oled vana!
Sinul, siga,
on üks viga!
Sinul, kukk,
peas on sukk!

Ananass ehmub: „Miks sööb mind just kana?"
Ja kanake jahmub: „Miks näss? Ja miks vana?"
Ning elevant naerab: „Mu lont on ju võimas!"
Siil turtsub: „Kes viiliks mind, töökat meest, sõimas!"
Ning punastab siga:
„Mis on siis mu viga?"
Kukk ütleb: „Ah, jutuga kuule mine!"
Kõik ometi paistis nii luuleline!
Laps riimis ja riimis
ning riimiga liimis:
ananass – kananäss,
elevant – ole sant,
kana – vana, viga – siga...
Mis sel luuletusel viga?
Saaksid loomad kuulekaks,
laps neist veelgi luuletaks!

PESUNÖÖRITANTS

Kleit võttis kinni püksisäärest,
püksisäär – sukkmütsi äärest,
sukkmüts jälle pluusikäisest,
käis see kinni kahmas teisest –
plappadi plapp
ja põnts ja pants –
pesunööril algas tants.

Padjapüür oli kikkis-kekkis,
tekil tantsutuju tekkis.
Titamähe kartis vähe,
pikapeale viis jäi pähe –
plappadi plapp
ja põnts ja pants –
kestis pesunööritants.

Käterätt seal käega vehkis,
taadi kampsun puhkis-ähkis,
kõrgel kaasa kargas päike,
tantsis tuulepoju väike –
lõppes pesunööritants.
Kõik said kuivaks –
asi ants!

KÜLMA KÕHUGA

Suvi korterisse tükib
tulikuuma õhuga.
Külmkapp kööginurgas kükib
ikka külma kõhuga.
Ütleb: „Urra-surra-murra!
Mingi kuumus mind ei murra –
olgu soojust sada kraadi,
mul on kõhus külma praadi!
Siis, kui tahan, iga kell
külmub minus frikadell.
Oma piim too siia – küll ma
homseni ta hoian külma:
seisab värske, kuid ei jäätu!
Ent elektrist ilma jäetult
olen järsku nagu käetu:
sulab-vulab kõik mu sisu,
tekib kange nutuisu…”

ELEKTRIPLIIT

Elektripliit seisab meil köögis –
seal kõik oma elu ta veedab.
Ta mõtted on pidevalt söögis:
praeb, küpsetab, moorib ja keedab.
Kes on tema tuttavad?
Need, kes ligi ruttavad:
kartulid ja vorstijupp,
hapukapsad, hernesupp,
makaronid – kõrgem sort.
Vahel päevitama tort
lippab ahju: „Tere-tere,
hüvasti – mind ootab pere!"

Ja pliit jääbki üksinda kurvaks –
ei liigu ta käies, ei joostes.
Kui tuleme maalt, siis ta nurgad
on nutmisest natuke roostes.
Talle ütleme vanaema
vana pliidi poolt tervisi kuumi,
ning kohe saab rõõmsaks tema
ja õhetab üle ruumi.
Pliit lausub: „Oh heldus, kui kahju,
et maa-pliit ei ole mu tuttav!"
Ta ohkab nii kaua, kui ahju
suur pannitäis kartuleid ruttab.

LÖDIPÜKS

Üks laps meil pelgab pimedat
ja kardab tolmuimejat!
„Ää-ää, uu-uu,
ma kardan ju!"
ta tõstab kisa kimedat.

Näe, ehmusid öö pime ja
ka tubli tolmuimeja –
eks võtsid lapsepelgajad
siis oma jalad selga ja
me kodunt jooksid minema.

Nüüd polegi meil majas ööd,
jäid tegemata tolmutööd…
Võib lödipüksi nimega
laps ise tolmu imeda –
see, kes seal pöialt sööb!

TEEKANN-VEEKANN

„Teekann-veekann,
meie tee
kähku-kähku valmis tee!
Lippasime märjas rohus –
külm on kõhus, põselohus,
ninanöps on nohuohus –
teevett keeta on su kohus!
Paluks kohe kuuma vett!"

Teekann teatas: „Seda, et...
Täna jääte küll teeveeta –
mul ei ole aega keeta!
Kauem kinni mind ei peeta –
ei saa elada raudteeta!
Täna avastasin ma
endas aurumasina!
Vahtida nüüd pole mahti –
tehke mulle uksed lahti!
Auru juurde! Puhti-pahti!
Tsuhh..."

Kuid ema pidas vahti –
kannu teo pealt tabas ta,
haaras temal sabast ja
hüüdis: „Lapsed, keebki vesi!"
Teekann ohkas tasakesi:
„Jälle õhtu läbi lesi,
kõhus paljas jahtuv vesi...
Pole raudteed, mis sa teed!
Tehakse raudrohuteed..."

KÜÜNELÕIKAJA LAUL

Mis need küüned maksavad?
Mitte küünemustagi!
Käärid neid nüüd kaksavad
ega tunne tuskagi:
üks ja kaks,
naks ja naks,
saagu küüned lühemaks!
Üks ja kaks,
üks küüs on paks...
Mis sa pelgad, pöidlasaks?
Laps peab pöialt rusikas –
küüs on nagu tiigril tal.
Pöialt kartes lusikas
varjab ennast pliidi all.
Oh sa arm
ja oh sa hirm –
pöidlal küüs kui mütsisirm!
Pisikesed kavalad,
väga pahad isikud
küünt siin laululavana
kasutavad – pisikud...

Üks ja kaks,
naks ja naks –
ka pöidla küüs sai parajaks!
Mustus maha naksitud –
aitäh, käärid-kaksikud!

NÜÜD ON UNETUND

Nüüd on, nüüd on unetund.
Helevalge tähekene
jagab kõikidele und –
seda on veel vähekene…

Oma unenäod said kätte
Matid, Maarikad ja Marjud,
lilled, liblikad ja lätted,
vaarikad ja vihmavarjud,
miilitsad ja tädi Miilid,
tulikad ja tuuled-tormid,
kilud, ilunööbid, kiilid,
korstnapühkijad ja siilid,
kopikad ja koogivormid.

Orav magab, saba ninal,
pliiats kaisus, magab pinal,
tukub kakk ja kellakägu –
igal oma unenägu:
sabal, saial, saapaninal,
kanal, vanal õnnetinal…

Näevad und nii kuts kui luts,
lusikas kui koolijuts,
ainult jonnipunn ja rumal
jorisevad tähekumal –
sellepärast ööd kui päevad
ilma unenäota jäävad.
Näevad ainult haruharva –
kui on jonnivaba tund –
vana puise voodivarva,
laisa kassi vurrukarva
äraunustatud und…

Nüüd on, nüüd on unetund:
helevalge tähekene
jagab kõikidele und –
seda on veel vähekene –
unenäoke, kõhn kui koma,
kaalult ainult neli grammi…
Ei tea, on see kommi, kammi
või ehk hoopis sinu oma?

SEE'P SEE ON!

Mis see on,
mis see on:
vannis libe nagu konn,
silmas aga kibe on?
Seep see on!
See'p see on:
nuku nahka,
palli kesta
sihka-sahka
ihkab pesta,
teha tahab
mullikesi,
seebinahast
nullikesi,
aga last –
on lugu vast! –
keeldub puhtaks pesemast.

Muud veel küürib,
aga peaga
hakkama ei saa ta
heaga:
läbi kulmu
uisapäisa
trügib, julmur,
silma suisa.
Seep see on,
see'p see on –
kuri silmakleep see on!

Appi!
Andke kuiva lappi,
seebikaitseks
silmaklappi!

Appi ruttab dušš:
suss-suss!
Silm saab selgeks,
suu jääb kuss...

See'p see on,
see'p see on:
võta kinni –
seep või jonn?

SALAJUTT

Supitaldrik, tuttu!
Kappi, kappi ruttu!
Jäta klirin, jäta virin –
ootab ema Supitirin!
Supitaldrik, tuttu!

Jalad puhtaks, kahvlid!
Teie säng on sahtlis.
Igaüht teist ootab juba
ammu abikaasa Nuga.
Jalad puhtaks, kahvlid!

Teetass saab vist ata –
kõrv on pesemata.
Tass, kõrv kähku puhtaks küüri,
oma riiulile tüüri,
muidu saad veel ata!

Lõpuks kõik said tuttu...
Kes see salajuttu
puhvetis teeb sosinaga?
Riis seal räägib Rosinaga:
„Homme lähme Putru!"

LAPS JÄI VOODIS MAGAMA

Laps jäi voodis magama
ja voodi pistis plagama:
lippas, lippas tulistvalu
paljajalu püüdma kalu!

Saigi ulgumerele
ja tuul vaid ulgus järele:
„Tule, voodi, oma koju,
tagasi too pisipoju!"

Kuid voodi suples Unemaal,
kus siples sinav unevaal –
see sabaga lõi sedamoodi,
et jälle tuppa lendas voodi,

seal seisis, vait kui merehärg,
ja oli ainult veidi märg.
Laps aga mõtles hommikuni:
kas oli ilmsi see või uni?

PÄRAST LÕUNAT

Pärast lõunat hulpadi hulp
läks loomaaeda supikulp,
läigatades hõbelaupa.
Tema kannul kahekaupa
käisid lapsed usinad –
pisikesed lusikad.

Küll nad olid elevil:
„Kus siin elab krokodill?
Kas siin on ka mõni hüljes?
Kas on kassil kõrvad küljes?"

„Uu-uu!" hüüdis elevant,
londi ümber hele rant.
Heldus, et see loom ka loodi
nõnda kohvikannu moodi!

Kõrval luuras krokodill,
saba vabalt ripakil –
täpselt nagu kalavaagen,
kõhul kiri „Kopenhagen".

Justkui triibulised tassid
olid tiigrid – hiigelkassid.
Hamstrid, põsil roosad roosid,
sitsisid kui soolatoosid.

Noor ja elav pelikan
ringutas kui koorekann.
Hüljes maiuspalu palus,
laiutas kui koogialus...

Lusikad siis kulbiema
õhtusöögiks koju viis.
Kappi taas jäi nukrutsema
vanaema suur serviis...

KÖHA PERE

Köhapoiss see võttis naise,
köh-köh-köhh!
Nohiseja välismaise,
köh-köh-köhh!
Meie juurde läbi rohu,
noh-noh-nohh,
hiilis Köha naine Nohu,
noh-noh-nohh!
Köha kannul tuli krapsti,
hip-hip-hip,
ja tal kaasas oli lapski –
Gripp, Gripp, Gripp...

Pane ruttu rohud ninna,
ära lase Nohu sinna –
noh-noh-jaa!
Mingu Köha pere koju,
viigu kaasa Gripi-poju –
ai-aidaa!

TOAS

Lapiteki all on Lapimaa,
riidekapi all on Kapimaa.
Poti linn on uue voodi all,
Saia käik on kuuevoodri all...

LÄKILÄKI

Läkiläki, kõrvad ludus,
kaua lidus lumeudus
(muidugi et Atsi peas)
teiste mütsipoiste seas.

Lippas, lumesõda pidas,
suusatas, briketti vedas.
Igal karval lumeräks,
Atsi seltsis kööki läks –
seal sai sooja ometigi
naela otsas pliidi ligi.

Nägi läkiläki äkki
pannil pikutavat käkki.
Valgeid pekiplekke täis,
lesis käkk seal sulavõis.

Kadedaks läks kuivav kõrvik,
hari kuumas tal kui tõrvik:
„Mis sa, käkk, nüüd laiad seal
suure sooja panni peal?
Oled kole! Sa ei lähe
kassipojalegi pähe!
Sa ei ole üldse moes –
kes sind vaataks mütsipoes!
Mille eest töökohta tubast,
pead sa keset kööki hubast,
kui pean lasterühmas ma,
härmas kõrv, tööd rühmama?"

Käkk suu vaevalt tegi lahti,
äkki taldrikule – trahti!
lükkas pannilt tema Ats.
Võttis kahvli ja – mats-mats!
ühes peki, sulavõiga
minutiga ära sõi ta.

Läkiläki oli vait.
Mõtles: „Mõtleks! ... Oh sa mait!
Ega mütsi elu pole
tegelikult üldse kole:
kahvleid kõhtu meil ei lööda,
meid ei praeta ega sööda...
Keegi meid ei parasta.
Eks meid külm just karasta!"

„Aitäh!" hüüdis Ats. „Noh, läki!"
Kõhus käkk, peas läkiläki,
müttab jälle lume sees –
täitsamees mis täitsamees!

SEITSME MAA JA MERE TAGA

Seitsme maa ja mere taga,
seitsmesaja pere taga
on Kaneelivahvlimäed,
Šokolaaditahvlimäed –
kas sa näed,
no kas sa näed!

Seal on limonaadiojad,
seal on marmelaadimajad,
aiamaad on täis halvaad,
põllud paksult pastilaad –
vaat kus maad,
no vaat kus maad!

Kuidas meie saame sinna?
Kaudu Kapsasupilinna,
üle Verivorstimäe...
Taldrik tühi –
eks siis näe!

TERE-TERE

Läks üksinda laia ilma
üks pisike tere-tere,
ja niiviisi jäi temast ilma
me viisakas lastepere.

Uksel seisab me pisike piiga,
ei ütle ei a-d ega i-d...
Aga tere läks rongiga Riiga,
seal kenasti lausus: „Labrit!"

Ostis pileti, Moskvasse lendas
ja tervitas teisi: „Privet!"
Ikka vaikivad õde-venda,
nagu oleks suud täis võetud vett.

Teret olla Ameerikas nähtud,
ta öelnud seal: „How do you do?"*
Meie peres – oh imelik nähtus! –
igal lapsel on lukkus nüüd suu.

Kes märkab, et üksinda hulgub
üks pisike tere-tere,
öelgu talle, et Tallinna tulgu –
seal on temata kimpus me pere.

*Loe: hau du ju duu.

VÄIKE TÄPILINE PLUUS

Väike täpiline pluus
ärkas hommikul kell kuus
ühes pihikseelikuga,
särgi ülemeelikuga.
Kas sa nägid,
mis nad tegid?
Ei, neid nägid
ainult nagid...

Seelik lebas laua all,
tuhvel tema lõua all.
Kurtis pluus: „Noh, kas on kord se
lebán maas, täis tolmu, kortse!
Kas mind õmbles vanaema
enneaegselt vananema?"

„Põgeneme!" kutsus pluus
teisi hommikul kell kuus.
Pükstele sai augu pähe,
vasak tuhvel kahtles vähe –
abikaasa viis ta kaasa
üle lillelise aasa.

Tunni pärast ärkas laps,
põrandale hüppas – kraps!
Vaatas ette, vaatas taha,
vaatas sängi taha maha –
tuhvleid polnud olla ühti,
riidehilpe – mitte ühtki.

Põrandale jäänud – kae,
oli ainult pluusikrae!
Vaene laps peab pikka aega
käima üksipäinis kraega,
ja ta riided kõik on rodus
kuskil korralikus kodus.

KURGILUGU

Kevadisel hapukurgil
olid kurvad mõtted peas:
„Tünnimaik on juures purgil,
hapu näoga vennad reas
soolvees lesivad kui silgud...
Kevadpäike, kus sa vilgud?"

Asja sai sest hapukurgist –
õhtul, kaval muie suul,
põgenes ta soolveepurgist.
„Oh, mis mõnus mage tuul,
oh, mis magus tunne rinnas!"
hüüdis kurk kesköises linnas.

Oma kangelaseteole
mõeldes naeris hapukurk.
„Noh, nüüd lähen õige peole –
kõht on tühi, kuiv on kurk.
Soolveest südagi läks pahaks –
magusamat elu tahaks!"

Linnas peeti kevadballi –
voolas valgus, mängis pill.
Hapukurk kesk trilli-tralli
seisis, nina ripakil:
„Kõtt! Et keegi mind ei talla
pilla-palla jalge alla!
Jääge vakka! Koju saata –
tuleb mul teid kohe vist!"

Rahvas jahmatades vaatas
kurja tumerohelist
kurki nurgas kurjustamas.
Lõbus tuju nurjus samas.

Valgus roheliselt voolas,
näodki läksid hapudeks...
Hüüdis: „Andke suutäis soolast!"
pahameelest vappudes
kurk, kes äsja pääses purgist.
Hapukurk jääb hapukurgiks!

TELELAPS

Mis mul muud kui telekas:
telekoer ja telekass,
telenaer ja telenutt,
televanaema jutt...
Telelaulud, telefilm –
televiisori maailm...

Kooruks linnupoeg toks-toks
äkki välja telekast,
sirguks puidust väike oks...
Aga tuim on tele-kast.

Läksin õue. Imelik –
seisin nagu pimesikk!
Võõrad lõhnad, toored värvid...
Hirmus pingul olid närvid.
Äkki ilmus ei-tea-kust
keegi haukuv, keegi must –
telekoera moodi just.
Tükkis mind ta tülitama!
Peaks ta välja lülitama –
kus on pistik, juhe, nupp?
Aih! See oli sabajupp...

TÖÖMEHE ELU

Siis, kui töömees õue läheb,
saavad rõõmsaks teda nähes
peenrad, puud ja kurgilavad.
Saed ta poole naeratavad.
Reha ühes labidaga
ootab rõõmsa pabinaga.

Siis, kui töömees astub kööki,
magusaks saab lihtne söökki.
Supp see ise suhu voolab,
kotlet parajaks end soolab,
pannkook puuderdab end suhkrus –
töömeest toita on ju uhkus.

Siis, kui töömees tuppa astub,
naerab tuba talle vastu.
Ukselingid tere teevad,
uksehinged rõõmust keevad.
Diivan kilkab: „Tule sülle!",
peegel: „Vaata otsa mulle!"

Siis, kui töömees läheb tuttu,
magus unenägu ruttu
tema silme ette tekib.
Töömeest kallistavad tekid,
hellalt embab teda lina,
padi paitab töökat nina.

LAISKVORSTI ELU

Siis, kui laiskvorst õue läheb,
saavad kurjaks teda nähes
peenrad, puud ja aiasambad.
Saag lööb püksisäärde hambad.
Reha ühes labidaga
pageb hirmuvabinaga.

Siis, kui laiskvorst astub kööki,
maitsetuks saab magussöökki.
Supp suu kõrvalt maha voolab,
kotlet enda üle soolab.
Pannkook praeb end vintskeks nahaks –
kes see laiska toita tahaks!

Siis, kui laiskvorst tuppa tuleb,
tuhmiks saavad lambituled.
Uksehinged vihast keevad,
ukselingid pihku jäävad,
diivan vedrud püsti ajab,
peeglilt tolmu pähe sajab.

Siis, kui laiskvorst läheb sängi,
sängki temaga ei mängi,
und ei teki ega teki.
Rasked, palavad on tekid,
kitsaks paelaks muutub lina,
padi torgib laisa nina.

TUULUTUS

Kapis rippus kuulutus:
„Kuna meile tekkis koisid,
siis on täna tuulutus!"
Kleiditirtsud, püksipoisid,
kampsunid ja kasukad –
kogu kapi asukad
võtsid kohe jalad selga,
hüüdes: „Seda me ei pelga!
Pealegi on kõigil huvi
teada saada, mis on suvi!"

Rõõmsalt rohu peale viskus
väike ruuge kasukas.
Püksipaar, mis nööril istus,
kiikuma end asutas.
Kampsun köhis puhtaks kopsud,
paranes ta kehahoid.
Kabuhirmuga umbropsu
metsa põgenesid koid,
hakkasid koerliblikateks,
olid tasased ja paid.

Puhasteks ja lõbusateks
kapielanikud said.
Pisut päevitada püüdsid
karvamüts ja kuuelapp.
Aga tuppa tulles hüüdsid:
„Tere, kallis kodu – kapp!"
„Õues on liig palav päike,"
kurtis jopp papaahale.
„Olgu hämar kapp, ja väike –
koduks muud ei taha me!"

LINN POLE KOERA KOHT

Meile kodusse koeri ei võeta,
sest et linn pole koera koht.
Kes neid penisid poputab, põetab?...
Neil on pealegi kirbuoht.

Mina enam ei palu, ei kurda –
nagu mees seisan enese eest.
Täna hommikul ostsin ma Hurda
Antsult kaheksa kopika eest.

Tikukarbi sain pealekauba –
seal on Hurda jaoks kodune lõhn.
Paistab, tegin vist kasuga kauba,
ehkki praegu on Hurt arg ja kõhn.

Aga Ain ostis Antsult Laika.
Ain on minust ju varakam,
sestap uhkema eluka sai ka –
tema Laika on tarakan.

Tiit tõi suvilast valge tõugu,
ütles: „Puudel!", kuid kahtlustab Ants,
et see tõuk on tal segatõugu –
mitte puudel, vaid harilik krants.

Koertenäitusel vedas Merjel –
ta sai eht koerakirpe, ja kaks!
Üks, see suurem, tal karbis on Terjer,
teine, tigedam, nimeks sai Taks.

Meile kodusse koeri ei võeta,
sest et linn pole koera koht.

Kes neid penisid poputab, põetab?...
Neil on pealegi kirbuoht!

Tule välja, Hurt, piimakest laku!
Sa mu nutikas kutsikas!
Miks sa, loom, läksid diivaniprakku?
Tule tagasi, lutikas!

MARIE-MIRETT

Kükib trepi peal üksi Marie-Mirett
ja valab seal silmadest kibedat vett.
Ta põskedel voolavad soolased nired:
„Miks pole mu nimi kas Pille või Piret
või Kirke või Maarja või Kadri või Elo?
Marie-Miretina pole mul elu –
kõik narrivad, pilkavad, naeravad nüüd,
ja ometi pole mul teiste ees süüd..."

Tuleb kalpsates trepile nooruke konn
ja naeratab: „Tühine mure see on!
Me teame, et nimed ju lapsi ei riku,
kui laps ise rikkuma nime ei tiku.
Näiteks minulgi imelik eesnimi on..."
(Ta sirutas koiva.) „Kontaktius Konn!
Aga krooksun niisama kui onupoeg Konrad,
ja hüppan niisama kui teisedki konnad.
Ning kui saan kord kuulsaks – mis panna seal imeks! –
mul plaanis on võtta Korneelius nimeks!"

Pühib pisaraid põsilt Marie-Mirett.
Päike kuivatab silmi ja lompide vett.

PIIMASUPP

Piimasupp see piidleb last:
„Mine saa nüüd aru tast –
soe ja valge, vahib seal…
Vuih, ja tal on nahk ka peal!"

SABA-KRANTS

Kord ühel penil
oli saba nii pikk
nagu neliteist aastat
ehk igavik.
Ja see koer,
kel on nõnda pikk saba,
ei saa ilmaski
olla ju vaba:
lähed metsa – händ roikais on kinni,
lähed sahvrisse – poeb kurgitünni.
Ja ka kambris saab koer pika sabaga
jalakõdi eest pidevalt pragada…

Oleks sabu kaks,
põimiks nad kringliks,
oleks kolm –
teeks nad palmikuks mingiks,
paistaks ikka ehk natuke lühem.
Kuid mis teha –
sai koer ainult ühe
väga lihtsa ja lipsaka hänna –
pane pähe või hambus teist kanna!

Sabaotsa lutsitas
kurvalt Krants. Kuid kutsikad
olid hoopis teises mures.
Nagu kirp neid mõte pures:
„Tahaks mõnda matka teha,
sirutada käppi, keha –
kus sa lähed omapead?
Saba-Krants, ehk abi tead?"
Mõtles Krants.
Nõu polnud paha:
„Tulge, kutsad, selja taha –
minu saba järgi sada
koera võib end rivistada.
Hännast võtku pisemad
hammastega – õrnalt!
Suured teavad ise: nad
käigu saba kõrval.

Sinna, kus on sabatipp,
pange latern või siis lipp,
et see kaugelt torkaks silma:
koerte tee viib läbi ilma.
Ah jah, käigem ühte jalga!
Selge kõik? Siis rännak algab!"

Kui sa elad selles kandis,
kuhu jõudsid ekskursandid,
ära sellest numbrit tee,
kui näed vahel üle tee
vedelemas võõrast saba.
Läbi laane, läbi raba
lookleb see. Kuid raba taga
vapper Saba-Krants ehk magab?...
Ilma tema hännata
kutsad ei saaks rännata.

BERNHARDIIN

Meie majas elas mees,
nimeks Bernhard Liim,
kelle koer oli uhkest tõust –
nimelt bernhardiin.
Ja see mees meile rääkis:
„Mu kööki ei mahu
miskit muud, kui see koer
ja kott pannkoogijahu!"
Tema kampsunikäis
oli täis koeralõngu,
aga õu oli täis
tema pannkoogihõngu.
Siis, kui tööl oli mees
või kui külas ta käis,
seisis kogu aeg aken
koera suurt nägu täis.

VÄIKE HURT

Väike hurt on hirmus metsik:
alles puruks näris ketsid,
nüüd ta kapiuksi kisub,
hammastes kalossi-isu...
Ta on sellest koeratõust,
kes peab lugu jalanõust.

PLÕKS

Plõks on segavereline:
tagant taksikereline,
aga see-eest – ole hea! –
on tal lambakoera pea.
Kuigi naljakas Plõks paistab,
hoolsalt jälgi uurib, haistab.
Ta on meie pere koer –
meie taks ja verekoer!

Plõks jääb hätta ainult vahel –
siis, kui seisab kahevahel:
mõnikord ta sabapool
kipub mägraurgu,
lambakoera ninarool
konte tooma turgu…
Siis on tegemine –
koer saab kahepalgseks!
Kas või pooleks mine –
kaheks kahejalgseks!

TUKS

Meie Tuks on ise loom –
koerakasuk seljas,
inimese iseloom
vahel lööb tas välja.
Ta on meie linnukoer –
elukutselt setter.
Olgu vesi külm või soe,
julgelt hüppab vette.

Pärast liival päikse käes
vähkreb mitut moodi.
Toas, kui keegi pealt ei näe,
veetleb teda voodi.
Kuid kui kostab memme samm,
on tal põrand meeles.
Vaikselt ütleb: „Autogramm!"
inimese keeles.

KOERAVILL

Tukil on sagrised saba ja tukad –
kogu aeg karv kipub minema sassi,
kui koer käib nuuskimas kuusetukas,
kui ta käib piilumas naabrite kassi.

„Ei, ära käest on see kutsikas lastud,"
vanamemm ütles ja välja tõi käärid.
„Koeravill aitavat haiguste vastu –
pehmendab pöida ja soojendab sääri."

Sukad memm kudus ja jagu sai jooksvast –
ausõna, ise ehk teile ta tõendaks,
aga ta praegu on metsa all jooksmas –
jänesejahil koos vanema õega.

KOERA ELU

„Küll oled edev sa,
pügatud puudel –
kaelas sul kelluke,
vuntsi peal puuder,
säbruses sabas
suur punane lehv!"

„Oh, ära räägi,
mu tunne on kehv:
aus koerasüda
mu rinnas ju tuksub,
ehtis mind peremees
tsirkusesuksuks.

Jalga sain sussid,
et astuksin mürata.
Kodus meil kuskil
ei joosta, ei mürata.
Toast tuppa longin
kui karvane lelu.
Sõber, see ongi
vist koeraelu!"

JAAMAÜLEMA HAGIJAS

Jaamaülema Paukal
on suviti igav:
seljakarvu ta haukab,
otsib kirpudes viga.
Jah, kui oleksid kirbud,
peaks neilegi jahti...
Vahel varakult virgud,
tahaks pidada vahti.
Pole väikeses jaamas
kedagi vahtida.
Jänkud suureks on saamas –
neid võib sügisel jahtida...

Pauka haigutab nukralt,
poeb tagasi kongi.
Alles õhtul on oodata
tuttavat rongi.
Vedur vestlema kipub,
ja kui kaugele rändab,
kaua Paukale liputab
rohelist hända.

KIMBUTAJA

Sellel koeral on
kirju kurgulagi,
aga kuri koon
on tal kurgutagi:
valged kihvad,
verev ige...
Vastik, õel ja
tige-tige.

Erakordselt kole tõug:
hirmus hääl ja
tõmblev lõug...
Mida teha
sellisega?
Viska kas või
tellisega!

Jää või koolist
tulemata –
sääred veel meil
puremata,
kuid kes teab,
kuid kes teab,
kuidas meil homme veab?

Millest koer nii õelaks läheb?
Pole kellelegi pähe
tulnud sülle võtta teda,
silitada, hellitada
kutsikast peast,
kutsikast peast.

KALLIS KOER

Ühe lapse koer ära anti,
aga lapselt ei küsitud luba.
Anti koer ära kaugesse kanti –
seal võib-olla ta ketis on juba.

Ei see laps enam söö ega joogi,
pole käsust või palvetest tulu –
tema teab ju, et päevad ja öödki
kallis koer kuskil ulub ja ulub.

Koera võib-olla üldse ei lasta
vabalt jooksma, vaid hoitakse ketis.
Kas veel ülepea meenutab last ta?
Ja kui meenutab, mõtleb, et petis...

Muud ei oska see laps – ainult nutta.
Kallis koer, sina kuri ja suur – eks
vabaks rabele, tagasi rutta!
Rutta, enne kui laps kasvab suureks!

PEAAEGU PUUDEL

Meil on päris-oma kutsu –
pisike peaaegu puudel.
Jookseb juurde, kui vaid kutsud,
sabajupp kui supinuudel
siputamas suts-suts-suts –
nõnda naeratab me kuts.

Nüüd me kodu on kui mingi
sajajärveline Soome...
Hambajälgedega kingi
igast järvest välja toome.
Isa saapas – vaat kus tont! –
igal hommikul on kont.

Ööd ja päevad suudab puudel
ajada meid elevile.
Lapsed tuttu jäävad, suudel
naeratus ja koeravile.
Tukub krussis sõbramees,
niiske nina sussi sees.

KARJAKOERAD

Karjakoerad käisid karjas.
Käisid kárjas lambakarjas
neli Printsi, seitse Suli –
iga lamba peale kaks
kanget karjakrantsi tuli.

Ninas nukrus,
silmis nutt,
rääkis õhtul väike utt:
„Panen selle töö vist maha –
vaata ette, vaata taha,
„mää" ja „mää" neid koeri hüüa,
pole aega juua, süüa –
iga hetk on kuri karjas.
Rist on käia koerakarjas!"

REBASE KUTSE

„Tulge kaasa, noored kanad,
ja kui soovi on, ka vanad!
Kannate metsas –
mis veel võite tahta –
pehmet ja läikivat
rebasenahka –
auh-sõna!"

HUNDI LUGEMINE

„Hunt, hunt,
kas sa oskad lugeda?"
„Alles eile ma lugesin lambaid
ja tahtsin neid siledaks sugeda,
aga kammil ei olnud
hambaid.
Siis ma katsusin
oma hambaga...
Aga karjas
koos üheksa lambaga
käis üks kade
ja kahtlane
püssiga mees.
Nüüd loen haavleid ma
sasitud saba sees..."

TERE, SIPELGAS!

Kuule, sipelgas,
sa päris pesasisemine,
väljas kevad on,
eks vaatama nüüd ise mine!
Kuni korda saab
su lossi tuhat tuba,
südasuvi jõuab
metsa sisse juba:
puudel lehtedeks
on saanud punganupud,

tuules pudenenud
kuldsed kullerkupud,
kurel meelest läinud
laulud, mis tõi rändudelt,
sootuks kuivanud
on mahlad kasekändudelt.
Tule päeva kätte –
küll sa hiljem kraamid!
Näe, su vend toob sulle
uued aknaraamid,
aga õde tuleb –
arva ära, millega?
Väga suure
taevakarva lillega!

KARU ÄRKAMINE

Karul tekkis kahtlus
unine ja hell:
üles keeramata
jäi vist karukell?

Jälle unenägu
kestis mitu kuud.
Nüüd ei tea, mis nägu
põõsad on, ja puud.

Vaatas moosivaru,
katsus kõopaust,
haigutas ja lausus:
„Tere hommikust!"

MÄGRA PRILLID

Mägratütar tahab musti prille –
täpselt selliseid kui emal,
sest et vaadata nii puud kui lille
veidi valus on temal
selge suvise ilmaga
pisi-vesise silmaga.

Ennäe – möödubki kuu või paar,
ja mägralapsel on prillipaar!
Prillid ees, võib ta vaevata
urgu päikse käes kaevata.

SAARMANAHK

„Sa armas aeg,
sa armas aeg,
sa, saarmas, töötad
kogu aeg:
et iga hetke kasutada,
kaod vette
kalli kasukaga,
ja tuled, torkiv ahven suus!
Kas nii su mantel seisab uus!"

„Sa, sõber, ära pane pahaks:
ma teen mis tahan
oma nahas!"

SIILI ELU

Ei tea, milline on siililapse elu?
Kas tal on ka mõni lemmiklelu?
Kas tal kodus nukku on, või rongi?
Ei tea, kas tal pudipõlle ongi?
Kas ta kooli kunagi ei lähe?
Ja kas tähed jäävad talle pähe?
Kas ta kassi joonistada oskab?
Mille eest ta siilikomme ostab?
Kuidas siiliema paitab siilipoega?
Kas ta vahel lapse okkaid soeb ka?

Lausa imelik on siililapse elu...
Olen näinud kahte tema lelu:
palli – kastanipuu okkanuppu,
nõelapatja – siililapse nukku.

KÄHRIKUTE MOOD

„Kährik, kährik,
käharpea,
küll sul külmaga
on hea –
ega vist ka pakasega
vinged tuuled sind ei sega?
Aga miks kesk suveaega
käid veel kasuka ja kraega?"

„Selline on meie mood:
ükski kährikute pood
ei müü kleiti või trikood!"

TULE, NUGIS!

„Mis sa, nugis,
omapead
metsas ringi jooksma pead?
Sinu helepruuni saba
näevad ainult
soo ja raba,
aga oleksid
ju linnas
igapidi kõrges hinnas:
tooksin sulle
piimatassi,
hellitaksin
nagu kassi.
Tahad – puhka,
tahad – mängi.
Tahad – tule minu sängi!
Hommikul seon sulle kaela
kullakarva
siidipaela,
iga päev sind jalutan,
parke mööda talutan..."
„Turts! Ei mina taha linna!
Ja kui siiski satun sinna,
siis ei käi ma ketis-paelas,
vaid su vanaema kaelas."

METSSEA MÕTE

Et sa teaks,
et sa teaks:
kasvan ümber koduseaks!
Enda karvust paljaks pügan,
salus siledaks end sügan,
hakkan heaks,
hakkan heaks
hirmus armsaks koduseaks,
elan vaikselt salus ma –
las vaid kihvad kuluda,
siis saan heaks,
imeheaks
pisikeseks koduseaks.
Juba nagu kodusiga
maiustangi kartuliga.

METSKITSETALL

Nagu inimeselaps –
väike, vallatu ja kraps,
lippab salus tulistvalu,
tulistvalu, tulistjalu,
kiidab sooja suveaega.
Ainult – tema küll ei palu:
„Ema, vii mind loomaaeda!"

ESIMESE KLASSI ÕPILANE

Igaüks, kes tuleb vastu,
küsida vist tahaks:
„Poiss, mis klassi sa siis astud,
ära pane pahaks?"

Vastaksin, kui keegi päriks:
„Esimesse klassi!"
Kõik on vait. Niisama päris
öelda ka ei passi...

Üsna koolimaja ligi
hakkan närvitsema:
tuleks täna ometigi
klassi kaasa ema!

Ega äkki plekke, kortse
ole pluusis-mütsis?
Hüütakse ju esmakordselt
mind nüüd koolijütsiks!

Seisan klassiukse taga.
Aralt katsun linki.
Kui vaid saan, siis istun aga
esimesse pinki!

UUDIS

Tere, sügispäike ere!
Aitäh põske noolimast!
Põnevuses ootab pere
koju oma koolilast.

Tal on uudist mitut masti
ikka igaühele.
Hüüab: „Tere!" lõbusasti
läbi hambatüheme.

Mis siin enam aega viita –
näitab vanaemale
prisket emakeele viit ta,
joonistus saab emale.

Ütleb: „Vaata, vanaisa,
imestad nüüd sina vist!"
Võtab – tähtis, suur ja visa –
piimahamba pinalist.

MAGUS TÄHESTIK

Küll ma õpin, küll ma püüan –
tähestik ei kulu pähe...
Proovin õige ära süüa
järjepannu kõik ta tähed!
Ananass ja apelsin!
Bubert... Pluss banaan, biskviidid!
Drops on seal ja dattel siin.
Eukalüptikomm, kus viibid?
Greipfruut tahab suhkrut lisaks,
halb ta pole ka halvaaga.
Iiris... Isu kisub visaks.
Jäätisest võib jagu saada.
Keedis hamba nahka pani.
Limonaad teeb kõhuvalu.
Meloneid ja martsipani,
nätsu närin ühtevalu.
„Oravatki" (kommi) nosin,
pirni pugin, proovin ploomi.
Riisipuding,-suhkrurosin,
siirup... Kõhus pole ruumi!
Šokolaad? Ei söö võõrtähti!
Tordist poole võtku rotid!
Urjukk – urjuhh, kus sind nähti –
vahvli vahel? Käid kompotis!
Õun? Kuskohta see veel mahub?
Äädikat ma palun pisut!
Öö võiks anda suhkrust rahu...
Ühe soolasilgu isu
tekib tähestiku peale –
halb on lähestikku heale!

ISELOOM

Siis, kui oodata
meil oli hambaarsti,
vargsi Harri kadus
klassiruumist varsti.

Kahekaupa tuli
arstituppa minna.
Hambapuurilõhn
lõi juba uksel ninna.

Minu pinginaaber
vapralt puuri talus.
Mul üks purihammas
oli veidi valus.

Ütles arst: „Ei maksa liiga
palju kommi
enam süüa! Siia
paneme nüüd plommi!"

Pärast naersime kui
uute hammastega –
egas mõni plomm veel
naljahammast sega!

Siis kaks tundi me
ei söönud ega joonud,
aga sellepärast polnud
ju veel näljas!

Äkki Harri, hüüdes:
„Nõrgad iseloomud!"

ronis vahetunnil
harjakapist välja.

Naeris meid ta:
„Väiksed könnid! Murulaugud!"
Ja ta hambais olid
õu-udselt suured augud!

KOGUMINE

Mart kogub marke
ja Märt kogub märke,
Mats kogub peeni metallivärke,
näiteks kruvikeerajapäid.
Peet kogub pilte,
Teet kogub silte –
kõiksugu purgi- ja kurgisilte.
Mitu karpi tal juba on neid.

Mina koguksin ka!
Kõike koguksin ma –
üle kahe ma midagi kokku ei saa...
Mul on kaks silti, kaks marki,
kaks näitlejapilti, kaks märki,
kaks kruvikest on, ja kaks kopikat...
Mismoodi küll kokku kõik topid nad
ühte karpi, et kokku saaks kogu?
„Ükskõik, mida, väikepoiss, kogud,"
nõnda õpetas vanem vennas,
„kõigepealt peaksid koguma ennast!"

VÄIKESTE TÜDRUKUTE NAISTEPÄEV

Poisid lilli meile andsid kaheksandal märtsil.
Ütlesid, et naistepäev, ja kaege, et ei närtsi,
plikad, teie pinkidel need kollased nartsissid.
Siis nad jänku-hundi märgid rinda meile pistsid.

Pärast tunde seltsis sõime suhkurdatud kringlit.
Poisid olid viisakad ja lahked nagu inglid,
teatasid, et püha puhul saadavad meid koju.
Aga õues neile tuli lumesõjatuju.

Mina sain palliga suhu.
Helen sai laubale muhu.
Mail oli ranits lund täis.
Klaarika käpuli käis.
Minni, kel lund sattus ninna,
ähvardas kaebama minna.

Siis me jooksu pistsime, ja poisid kannul jooksid –
küllap nad meid lõpuks ikka koju saata lootsid.
Teet mind narris: „Luba, et su koolikotti kannan!"
Naersin – on ju naistepäev, ja mis seal pahaks panna!

MAAKAART

On väike küll maakaart,
kuid neli ilmakaart
ta peale mahub rahuga:
kõik mered ühes vahuga,
kõik suured liivakõrbed,
kõik puud – ükskõik kui kõrged,
kõik järved, jõed ja riigid,
kõik linnatornipiigid
ja kõigi laste isamaad –
nii suuremad kui pisemad.
Kaart tunneb kõiki koski
ja kõiki kuuski-kaski.
Ta peale mahuvad kõik mäed
ja isa suured töökad käed...

Näe, selle mandri nimi on Aafrika. Paistab, nagu oleks ta pisitilluke nagu nuku jalajälg. Aga kus ta siis pisike saab olla, kui sinna peavad ära mahtuma nii lõvid, krokodillid kui elevandid, nii kõrbed kui džungid, nii suured kui väikesed neegrid – jah, palju riigitäisi neegreid! Kaardid on nii kavalasti joonistatud, et Ameerika näib nendel nagu keskelt imepeenike sipelgas, Austraalia paistab suureninalise klouninäona ja Euraasia on justkui paljude poegadega pannkook. Ema tehtud ülepannikook on kaardi-Euraasiast suuremgi! Õnneks pole lugu päriselt nii – asi läheks ju hulluks, kui üksainus pannkook kataks kinni kõik Soomemaa metsad ja Prantsusmaa majad ja Siberi taigad ning tundrad! See pannkook varjaks ju ära ka Tallinna taeva, ja ema ei näeks teist kooki pannile pannagi! Kaardimeistrid on jõed ja järved ja mäed ja linnad maakaartidel nii kavalasti väikeseks joonistanud selleks, et kaardile mahuks ära kõik, mis maakeral olem

Näe, see kõige suurem riik Euraasias on Nõukogude Liit. Nõukogude Liidus on mitu merd, aga seda merd, mis sarnaneb pisut kuju poolest kummargil naisega, kutsutakse Läänemereks. Selle naise moodi mere käe all asub üks väike maa ja see ongi Eestimaa.

Näe, siin on pisikene täpp –
veel tillem kui mu väike näpp.
Täpp puutub kokku merega.
Siin elangi koos perega.
Loe ära TALLINN täpi pealt –
see ongi Tallinn täpipealt!
Eks ole ikka imelik,
et terve linn – nii lai kui pikk –
saab kaardil väikeseks i-peaks!
Kaart ise seisab – kes ei teaks –
mu koolikotis. Aga see
ei paista üldse silmale,
kui linna vaatad lennukist –
me koolgi vaevalt paistab vist...
Kuid koolikaardil on kõik Maa,
ja Tallinn näib seal täpina!

KASVATAN KEHA

„Oi jah, kehka tund on mehka tund!"
seletab Teet.
Ega niiviisi öelda ei sobi,
kuid kuis seda selgeks Teedule teed?
Ütleb kohe, et kohale kobi,

aga minu koht rivis on sabaots.
Mind hüütakse: nöbinina
ja murumuna ja trullatots...
Kuigi pisike polegi mina,

hoopis teistes on viga:
liig pikad on need,
aga numbrit ei maksa sest teha.
Mina KEHALIST KASVATUST teen,
kuuled, Teet,
sinust suuremaks kasvatan keha!

PLUSS JA MIINUS

Pluss on hea
ja miinus paha –
miinus muudkui lahutab,
liita midagi ei taha –
lahutab ja pahutab!
Kui on miinus
õuekraadil,
külm poeb põue
ilmataadil,
õhk on maha
jahutatud,
soojus maha
lahutatud –
mis sa teed,
mis sa teed –
sellised on miinused!

Pluss
on märksa parem märk:
tal on selge
liitmisvärk.
Aina liites,
aina kiites
annab sooja
ajaviiteks.
Kuid ka plussil
on üks miinus:
ta ei teagi,
mis on miinus!

VAHETUND

Vahetund on lahe tund,
tahe tund ja mahe tund.
Tulgu taevast rahet, lund,
olgu väljas jahe.tund –
meil on mahe vahetund!
Aknast võib nüüd vahtida,
pikka patsi jahtida,
teha salamahti ta
lehviotsad lahti ja
sellepärast sõnelda,
tülitseda mõnega,
reegli vastu kõnelda:
vargsi öelda „varksi" (kõh-ga),
„kärbsed" öelda kõva põh-ga,
õpetaja nüüd ei õhka!
Olgu lastel vahetund
mahe tund ja lahe tund –
mitte mõni kahe-tund!

JOONLAUD

Joonlaud ei jonni ilmaski,
vaid ajab oma joont,
ja muud ei pea ta silmaski
kui joont ja joont ja joont.

Ei oska joonistada ta
üht lihtsat munagi –
käib üksnes otsest rada ta
ja mitte kunagi

ei muutu mõõdud tema peal –
ka mitte tellides!
Noh, kena ka, et ilma peal
on mõned sellised!

VABA PÄEV

Pühapäev ei ole kooli-, töö- ja sabapäev.
Pühapäeval täide lähevad me soovid.
Isal, emal ja ka minul on nii vaba päev,
et meist igaüks teeb seda, mida soovib.

Keldrist ratta toon ja sõidan mööda parke ma.
Õhtusöögini võin õues kolistada,
isa poole ööni uurida võib marke ja
ema vannis pesu pestes solistada.

LAPS NUKRUTSEB SÄRAVA KUUSEPUU ALL

Nüüd paokil on uusaasta väravad
ja küünlad need siravad-säravad.
Üks laps aga kükitab kuusepuu all,
süles uhiuus pall,
kaelas uhiuus sall.
Õhtu otsa on kangesti kurb olla tal.
Küll siin kuuse all naerdi ja kiljuti!
Aga teleris räägiti hiljuti,
et veel maailmas lapsi on palju neid,
kel on kõht väga tühi,
ja katki on kleit.
Öeldi: näljaseid lapsi on miljoneid!
Kuskil kõnnivad ematud-isatud
lapsed, kodudest väljagi visatud...
Aga temal on kodu,
on söök ja on jook,
laual laiutab kreemine uusaastakook –
seda kõike peaks teistega jagama!
Oma sängi viiks kodutud magama!
Ta kirjutaks neile,
ent kuhu – ei tea,
et siin, tema kodus, on soe ja on hea.
Siin kõik kodutud lapsed koos temaga
pühi peaksid ta isaga-emaga...

Laps nukrutseb särava kuusepuu all,
süles uhiuus pall,
kaelas uhiuus sall.
Suur maailmamure on südamel tal.

TUHKATRIINU

Teadsin, et Mallel on võõrasema.
Tihti mul hakkas tast hale:
võõrastav küll, kui on võõras ema,
kuidagi valus ja vale!
Kes Mallet õpetab, kes teda paitab,
muresid lõpetab, koolitöös aitab?

Teadsin, et Malle on tuhkatriinu –
küllap ta kõike on teinud:
veeämbreid tassinud, tuhka viinud,
unetuid mureöid näinud.
Raske on orbudel, kibe on tõde,
kui neil ka pole kaht kadedat õde.

Malle jäi haigeks, ma vaatama läksin siis.
Kuidas küll kannatab tema,
mõtlesin vaikselt ja sõrmeküünt näksisin –
kartsin ta võõrasema.
Astusin sisse. Soe, suur oli tuba.
Malle veel lesis, kuid paranes juba.

„Ema, Reet tuli!" mind nähes ta hüüdis.
Öösärgis näis ta nii väike,
patjademäele end toetada püüdis.
Tuppa siis, hele kui päike,
noor naine tuli, käes apelsin ere.
Soe, päris-emalik oli ta tere.

EMAKEELE TUND

Ütlesin: „Oh, seda tundi põle mulle vaja!
Eesti keelt ma ammu oskan, kulla õpetaja!
Emakeele sõnad on mul selged nigu vesi!"
Õpetaja naeratas: „Eks kaeme kahekesi!
Ütlesid, et „põle", aga ütlema peab „POLE".
Sellist sõna nagu „nigu" eesti keeles pole!
Tahvlile sa kirjutasid „süia", kuid on „SÜÜA".
Veel on sul seal „müia", aga olema peab „MÜÜA".

„Oh!", ma hüian, „vabandage, õpetaja, HÜÜAN,
see saab selgeks, kui ma püian, tegelikult PÜÜAN!"
Õpetaja lausus: „Ole hoolas emakeeles –
see peab seisma igaühel nagu ema meeles!"

PILT

Eile õhtul fotoateljees
minust pilti tegi vuntsidega mees.
Isa ütles: „Võtke poissi poolprofiilis!"
Ema arvas: „Tehke lapselikus stiilis!"

Minu õlgu pööras kaua fotograaf,
vuntsi pobisedes: „Jah, küll saab, küll saab!"
Püüdsin olla hästi asjaliku näoga.
Piltnik tegi habemega nalja käoga:

„Ku-ku!
Ku-ku! Tänan väga, ongi kõik!"
Võtku mind või täisprofiilis, mul ükskõik,
käod las kukkuda
sealt aparaadist parvis –
pilt saab siiski tehtud autahvli tarvis!

KARTULIÕIS

Solanum tuberosum
solanum tuberosum...
Kas pole kurioosum:
see pole mingi roosilill,
vaid pärisnimi kartulil!
Solanum tuberosum...

Siis, kui sai pandud kartuleid,
me õpetaja kutsus neid:
solanum tuberosum.
Me tookord nalja heitsime,
ja uue nime leidsime:
kartuulum kurioosum.

Nüüd on mul kartuliõis peos:
sel siiski lillega on seos –
solanum tuberosum!
Me pidasime lugu tast –
küll seni ainult mugulast,
kuid ennäe-lille sugulast:
solanum tuberosum!

TÄDI ANNI

Nüüd on meil kuri koolitädi –
jah, sõnakas ja kuri,
ta hurjutab meid päevad läbi,
põll puhevil kui puri.
Tal õigus ka on – pühkimata
meil tihti jalad jäävad,
ja tahvlid puhtaks nühkimata,
kui meil on kiired päevad.
Ma jooksmisest ei kõnelegi...
Jah, meiega on raske!
Ent tädi Anni mõnelegi
nüüd meelde tuleb lastest.
Ei tema torisenud eales,
kui jälgi jätsid kuskil, –
lapp käes, ta tuli – sellest peale
ei jäänud koju sussid.
Kõik kümme kõrget kooliahju
ta üksi küttis soojaks.
Aitäh sai vahel öeldud kah ju,
kuid rohkem nii – suusoojaks.
Ei pidanud ta viha pikka,
kõik võttis enda sisse,
ja koolilõpupäeval ikka
tõi lastele nartsisse.
Nii märkamatult kraamis, pesi,
et me ta tööd ei näinud...
Jah, vahel märkad inimesi
vaid siis, kui nad on läinud...

KODUTU JUSS

Lipud lehvivad vasemal, paremal.
Meil on rahvaste sõpruse karneval.
Iga klass on täna eri rahvusest,
laulab oma rõõmudest ja vahvusest.
Ainult Juss, ainult Juss
üksinda on kurb ja kuss:
teda sakslased ei taha –
saksa keeles ta jääb maha,
temast soomlased ei hooli –
Juss jääb ikka hiljaks kooli,
ei tast lugu pea ka Moskva –
Juss ju vene keelt ei oska,
ta ei sobi Jaapanisse –
pooled tunnid magab sisse,
Juss ei kõlba poolakaks –
tal on käitumine „kaks",
ei ta neegripoisiks passi –
džunglid-kõrbed ajab sassi...

„Kah mul asi!" ütleb Juss.
„See ka mõni õnnetus!
Teie piđu ma ei vaja!"

Laulust kaigub koolimaja...
Ära mine ära, Juss!
See on siiski õnnetus –
varsti karneval saab läbi,
aga alles jääb su häbi.

KODULOOMÄNG

Täna me ei tulnud
kooli bussiga –
sõitsime kolhoosihobu Kustiga.
Oli, nagu näinuksime und:
kabjaplagin, regi,
õhk täis lund,
nina külm ja saapail saanitekk,
hobul sapsud härmas, saba kekk…
Koolimaja värav, vana vahtrapuu.
Kriuksud jalastes ja saanimehe „Ptruu!”…

„Aitäh, onu!” maha minnes hüüame,
tunniplaani meenutada püüame:
„Oli esimene tund meil rehkendus?
Kalligraafia? Turnimine? Sehkendus?”
Pärast sellist sõitu küll ei passiks
„vaevalist” või „santi” saada klassis!

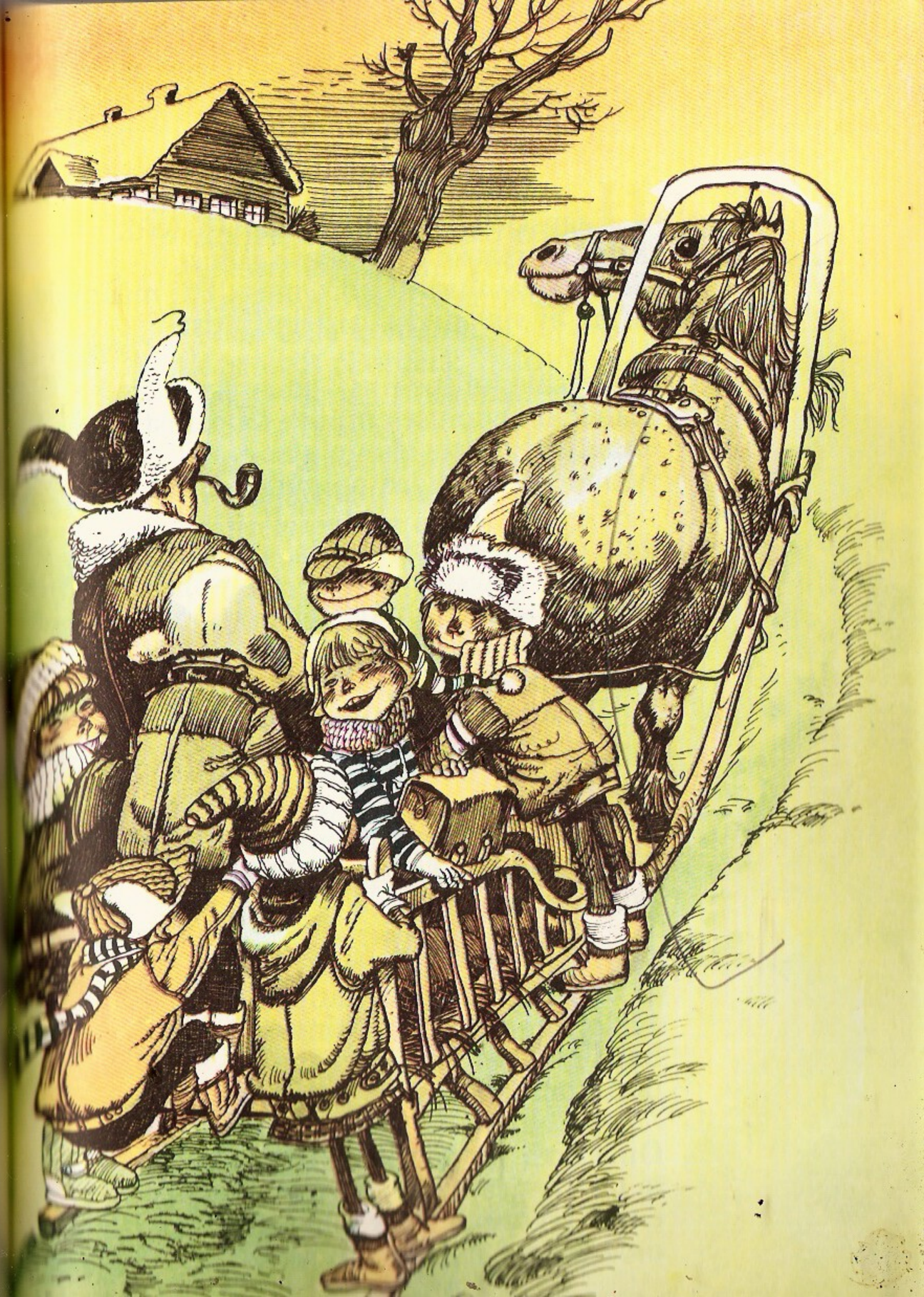

EKSKURSIOON

Haapsalus ostsid kõik linnavaateid.
Mina ei raatsinud – ostsin jäätist.
Sõidu peal uurisid kõik muudkui maanteid.
Mina ei viitsinud – pistsin jäätist.

Tee peale juhtus üks kunstniku maja.
Lähedal kaupluses müüdi ka jäätist.
Buss tegi peatusi kogu aja.
Mõnedes poodides polnudki jäätist.

Jah, ekskursioonidel käia on lõbus –
elu näib magus kui rosin plombiiris.
Nädala põdesin. Nüüd olen kõbus.
Isegi nohu on normide piiris.

EMAD JA LAPSED

Jussi ema on Jussi sarnane –
väike, käbe ja punapõsine.
Sassi ema on Sassi sarnane –
ta on niisama vaikne ja tõsine.

Oma ema ma silmitsen lähedalt:
ta on kangesti ilus ja armas – eks
emad pikapeale kõik lähevad
oma lastega natuke sarnaseks...

OMAL KOHAL

Küsib Koma, küsib Koolon:
„Kus siin Kirjamärgi kool on?
Raske on meil linnamelus
leida oma kohta elus
õpetajalt pärimata,
ennast targaks harimata...”

Tulge julgelt, Punkt ja Koma!
Pastapliiats (Pauli oma)
täpselt teab te elukohta.
Küsimärgil unub oht – ta
püsib igas küsilauses
püstipäiselt suure au sees.

Ütleb Jutumärk: „Meist mõned
austavad vaid otsest kõnet!”
Aga ennäe Mõttekriipsu –
mõtte juurde tema viib su!
Enam pole meie klassis
kirjavahemärgid sassis,
omal kohal kõik see punt
nüüd on: Koolon, Koma, Punkt.

PUHKAMA!

Killadi-kolladi koolikotid,
tinnadi-tännadi tindipotid
nüüd peab kinni kruvitama –
aeg on sõita suvitama.
Kott võib kodus losutada,
oma keha kosutada.
Tedretähnid pikal ninal,
päevitada püüab pinal.

Sulepeal on kuumus keres,
mõnus laiskus siniveres.
Päevik hakkab päevitama,
joonlaud mõtiskleb niisama.

Ainult pliiats – kange töösell –
ärkab mitu korda öösel,
kuuleb hiiri nakitsemas,
tunneb rinnas pakitsemas
kunstitahet ilmast ilma...
Oota, pliiats, vihmast ilma!

TEISE KLASSI ÕPILANE

Igaüks, kes vastu sammub,
tähele vist paneb:
„Näe, see poiss on juba ammu
kooliõpilane!

Tubli poiss! On näha: ei see
pudeliski püsiks!"
Ühmaksin, et lähen teise,
kui vaid keegi küsiks.

Üsna koolimaja ligi
hakkan närvitsema:
et ei tuleks ometigi
kooli kaasa ema!

Olema peab plekke, kortse
pluusis kui ka mütsis,
et ei peetaks esmakordselt
koolis käivaks jütsiks.

Tahaks olla ilmanabaks
oma poiste ringis.:.
Tehke, poisid, koht nüüd vabaks
tagumises pingis!

HOMMIK

Päikesekiir nagu hiir
lippab linal,
tekil ja väikesel
unisel ninal.
Hommik on käes
uue mängu ja tööga.
Maailm on natuke
muutunud ööga:
nööp läheb kergemalt
kinni, ja trukkki,
tsipake taltsamaks
läinud on sukkki,
jalg tunneb susse –
kus vasem, kus parem.
Hammas on igemes
kõrgem kui varem.
Hõlpsam on klotsegi
sõnadeks seada...
Peagi on pool
sellest maailmast teada!

MIS TÄHENDAB RAHU

Laps tõusis lauast.
„Aitäh, kõht on täis!"
Kaisukass padja peal ootavat näis.
Ema veel askeldas köögitöid tehes.
Taat luges uudiseid ajalehest.

Lehes üks pilt näitas võõramaa last,
kurvalt ja lühidalt kõneldi tast:
kodutu, näljane, üksik on tema –
sõjas said surma ta isa ja ema.

Kuidas küll üksi ta elab – ei tea...
Võib-olla sõda ei lõpe nii pea?
Kas ta jääb ellu, kui õnnestub leida
iga päev kusagilt tükikest leiba?

Ema toob suhkruvett, rahustab last,
isa ei tüdine kõnelemast:
„Kulla laps, siia ei pääse küll sõda –
mina ja ema ei lubaks ju seda!"

Voodi ees ema nüüd raamatut loeb.
Laps aga nukrana sülle tal poeb:
võõramaa valu ta hinge ei mahu.
Äkki laps aimab, mis tähendab rahu...

VANAEMA PLIIT

Vanaema pliidil on valge nägu,
ja pole tema külm mitte kunagi.
Vanaema pliit sööb halge ja hagu,
praeb kooke sama hästi nagu munagi.

Vanaema pliit lõhnab vahel nagu kummel,
vahel nõnda nagu taadi püütud kala, ja
teda nuusutades hommikuti tuleb veider tunne,
et ta maasikal on metsas käinud salaja...

UUS VIHMAVARI

Mu vaene vihmavari,
sul tööd ju oleks vaja,
kuid käes on suvehari
ja tilkagi ei saja...

Sind öösel hoian kaisus
ja päevalgi pean vahti:
kui sajaks, rind sul paisuks,
sind uhkelt lööksin lahti!

Kuid vihm on teab kus varjul.
Küll tänavu on ilmad!
Kuiv suu on vihmavarjul.
Ja mul on märjad silmad.

RIIDERIID

Vesi soe kui supp on meres.
Õhk on pehme nagu siid.
Päevad läbi meie peres
aga toimub riideriid.

Mis küll täna selga panna:
kleit või kittel või trikoo?
Seda, päh, ma küll ei kanna!
Liiga lühike on too!

Pluus näib liiga lilleline,
seelik jälle tundub napp...
Kas või paljalt välja mine,
kuigi riideid täis on kapp!

Kittel kapinurgas trotsis,
nööbid vangutasid päid:
tüdruk senikaua otsis,
kuni rõivad kitsaks jäid!

HARJAD

Meie kodus peavarju
leidis terve rodu harju.
Vahel kas või appi karju –
harjakarjaga ei harju!
Kus on siin hambahari?
Kas seal on lambahari?
Milline palakaid nühib?
Milline põrandaid pühib?
Milline tolmupudemeid?
Millega pesta võiks pudeleid?
Milline kingad lööks klantsima?
Milline mantlil peaks tantsima?
Jah, kui peahari teisi ei käsutaks –
mine tea, kuidas kõiki neid kasutaks!

MÄNGUASJAD-PÄRISASJAD

Vahel näib, et mänguasjad
ongi ainult mängult-asjad.
Nurgas nukralt istub nukk
liikumatult, vait kui sukk.
Üles keeramata vedur
kuidagi ei võta vedu.
Võtmeta ei sõida buss,
kloun on mängunurgas kuss –
ta on läbini plastmass ju!

Aga vaata päris-asju!
Nöör ja nööp ja niidirull,
kõrs, kust tuleb seebimull,
vargsi pihku poevad sulle.
Vikerkaarelisi mulle
lendab pilvedeni ning
neil on liblikate hing.

TEISTE LASTE MÄNGUASJAD

Teiste laste mänguasju
katsuda on hirmus õdus,
ehkki sama roosa kass ju
on sul eneselgi kodus...

Olgu teisel täpselt samad
kell ja pall ja kummist kikas –
külas on nad ilusamad,
võõras laps näib pururikas.

Plekist kannel... Pesumasin...
Rong ja ratastega eesel...
Mõni võõras mänguasi
meenub vahel südaöösel.

Tunned võõra kodu lõhna,
meel on kade – tee või tina!
Nukralt närid vana, kõhna,
kalli kaisukaru nina...

PÕRANDAPESU

Küll on tore koristada,
rahmeldada nii et et…
Pesukaltsust soristada
põrandale sooja vett!

Vesi lärtsub, vesi lirtsub!
Tuhat häält on pesuveel.
Koristajal-lapsetirtsul
vett on vaja veel ja veel…

Nüüd on meri jalge all tal –
pesumeri ääretu!
Kuskil mere teisel kaldal
ema hüüab: „Uu!" ja „Uu!"

PAREM VÕI PAHEM

Parem jalg läks paha peale
pahemasse sussi.
Varbad said seal naha peale,
sukaots läks krussi.

Vaikselt kõige pisem varvas
elumuutust talus,
kuid suur varvas kurvalt arvas:
„Olen teistel jalus!"

Ohkas kand: „Kui hea ja kena
oli elu varem!"
Jah, on viieaastasena
raske olla parem!

LUMESÕDURID

Lumesadu, lumesadu!
Õhk on magus nagu mõdu!
Terves linnas puhkeb sadu
oi kui uhkeid lumesõdu!

Ruttu riide! Hoovi kähku!
Näed, et vajatakse sind just
vastast hirmutama plehku,
vallutama võimsat kindlust –

hiigelsuuri lumevalle,
kõigil kõrgust poolteist meetrit.
Tagalas las uusi palle
teha pisikesed Peetrid.

Mööda! Pihta! Mööda! Pihta!
Kes on täpseim, sest saab peamees.
Kindralile vastu pihta
paiskab lumepommi reamees.

Vastane on tark ja kange…
Kuid ei anna alla sõdur –
kümme hüpet läbi hange,
ning siis…
Siis on äkki rõdul
kõigi emad: „Sööma! Sööma!"
Teada – toiduta on põdur
võitlema ja vastast lööma
nagu kindral, nii ka sõdur…

Mis seal teha – teame seda:
marssalgi peab kuulma ema.

Katkeb iga õige sõda,
siis kui sööma kutsub tema.

Tumenevad taevalinad.
Hangedest saab sinav vatt ja
kindralite roosad ninad
vaikselt nohisevad patja.

Kindlusedki suigatavad –
ükski hääl ei sega und neil.
Köögis emad kuivatavad
marssalite märgi mundreid.

OI HELDEKE!

Oi heldeke – kala on joomata!
Toas laialikila ja kola…
Ja vannist veel välja on toomata
puuhobune, saapad ja tola!

Oi heldeke, vaip tahab kloppida,
ja plastiliin pliidi pealt pesta,
ja nõud kappi tagasi toppida –
sest kaua see laga võib kesta!

Oi heldeke,
enam ei jaksa ta,
aga ikka peab rabelema,
sest kell on ju kolmveerand kakssada –
kohe tulevad isa ja ema!

NÄÄRIVANAST

Näärivana ei ole olemas.
Üleüldse ja ülepea.
Ja mis sellest elust on tulemas,
seda ütelda mina ei tea.

Näärivana ei ole olnudki.
Teet teab, ta ei valeta…
Nii et kodus meil siiani polnudki
nääripühasid valeta?

Ma olen nukker ja tusakil,
ka kuuske ehtima loid.
Võib-olla ei ole kusagil
elevante ja eskimoid?

Mis enam siin elus on elevat,
kui pidevalt petta vaid saad?
Kui on eskimod PÄRIS, ja elevant,
siis on kindlalt ka nääritaat!

KOLM SIBULAT

Kolm sibulat, kolm sibulat
on purgis akna peal.
Kolm väikest lapsekribulat
neid kasvatavad seal.
Sel kaheksandal korrusel
pea lastel ringi käib,
ja talveaega köögikell
veel aeglustavat näib.
On taevas hall ja tänav hall.
On emal palju tööd.
Hall automürin tänaval
ei vaibu enne ööd.
All välisuks veel paugatab.
Lift vaikselt uriseb.
Üks hulkuv kutsu haugatab.
Ja külmkapp suriseb.
Kuid hommikul – oi trill, oi trall,
oi õnne! Välk ja pauk!
Näe, kõigil kolmel sibulal
on laubal haljas lauk!
Ja äkki sinetavad laed,
saab valgeks iga nurk –
läks aknal haljendama aed:
kolm sibulat. Üks purk.

KIUSUPÄEV

Vahel tuleb pähe kius,
vahel tuleb suhu jonn,
nii et igas ihukius
jonnimisetarve on.

Pestes silma läheb seep,
pahemad on kingad kõik.
Kampsun käetu on kui keep.
Sülle kukub tordilõik.

Kui sel päeval peenraid teed,
unusta siis kius ja trots,
muidu kaameks kasvab peet,
kibedaks saab kurgiots.

Kui veel külvad porgandeid,
suvel pahandus on suur:
näed, et oled torgand neid
valepidi – maa peal juur!

MAI, SEE KUKUPAI

Meie Mai on ilma veata!
Kuid ta nukk on ilma peata;
pea on maas tal patsideta,
kleit jäi ilma satsideta…
Oh sa vana paha nukk,
räpanäpp ja riiukukk!

Meie Mai on pahest vaba!
Kuid ta suksul pole saba.
Suksu kaotas saba takka,
peale selle pole lakka
ammuilma olla tal,
auk on ninal kollakal…

Meie Mai on pai ja kasin!
Kuid ta tuletõrjemasin
rattad kusagile kaotas,
redeligi valla paotas,
katus teisel pragunes,
kere sootuks lagunes…

Aga Mai, see kukupai,
lesib maas – nii pikk kui lai,
nuturada üle pluusi:
„Ema, ema, osta uusi!"

PILLE JA TIIU

Omaenese tuba on Pillel.
Selles toas on tal raamaturiiul,
ja on teinegi riiul veel, millel
tal seisavad noodid ja viiul.

Veel Pillel on range isa,
kes viiulit mängida käsib,
on väikene õde, kes kisab,
teeb püksi ja õpikuid räsib.

Pille pidevalt õpib või töötab,
hoovi minna tal harva on luba:
vaja õppida, õeraasu sööta,
pilli mängida, kraamida tuba.

Aga hoovi peal hullaval Tiiul
pole raamatuid, õde ja isa.
Ta ei teagi, mis asi on viiul,
ta on lompides lonkima visa.

„Tiiul pole vist ilmaski igav!"
arvab Pille. „Ah, vaene mina!"
Tiiu mõtleb: „Mis Pillel viga!"
pühib käisega tahedaks nina.

SUVEL TÖÖD ON ÜLE PEA

Meil on peenrad,
lilleklump,
meil on aianurgas
pump.
Aias tööd on üle pea,
kuid just see on ülihea.

Peenardel on joogijanu –
kastame neid järjepanu.
Eriti suur kurgipeenar –
see on kõige kangem veenarr.
„Jooda!" palub iga last ta.
Muudkui pumpa, muudkui kasta...
Mõne päeva ringi kalpsad –
juba kapsavaos on maltsad.
Ei sa jõua ohatagi –
leiad peenralt ohakagi!
Peenrad puhtad – muru pügad,
suvi otsa aias rügad.

Ühel õhtul vaatad, kohkud:
liivakast on täitsa rohtund,
kastist vahib poolik lelu...
Nii käib tööka lapse elu:
ikka tööd on
üle pea...
Aga see just ongi hea!

TANTSIV KOKK

Täna õhtul meie Kädi
mängib tähtsalt kokatädi.
Kulp tal läigib,
kastrul klantsib,
iga tööriist lausa tantsib.
Kädi käe all riisid-tangud
tantsivad Pariisi tangot,
kipsat-kopsat soolavakkki
kargab köögis krakovjakki.
Rumbat vihuvad seal kurgid,
sambat – suured seenepurgid.
Tantsulust on porknas-peedis,
tomatiga tantsib keedis.

Keerleb kokk, et higi voolab –
sipsti suhkrut, sopsti soola!
Sinna piima, tänna mannat!
Lahti varbad, kokku kannad!
Üks-kaks-kolm ja kaks-kaks-kolm!
Köögilakke tõuseb tolm.

Saidki valmis tantsuhooga
neli Kädi uhket rooga:
soolapuder, seenejook,
suhkrusült ja kurgikook.
Kes neid juhtub korraks sööma,
hakkab kohe tantsu lööma.

PESUPÄEV

Igas nurgas aurab kausse –
pesupäev on tõusnud ausse.
Taskurätte üksi
on pesta viis või kuus,
nuku karupüksid,
karu tuulepluus,
Buratino sokid,
koera kampsun paks...
Pudipõllelt plekid
kaovad pliks ja plaks.

Lendab vett ja vahtu,
märg on kõht ja rind,
kuid mis sest – ei lahtu
pesunaise ind!

Sull-sull! Mull-mull! Pane, ema,
kuivama nüüd, ole kena
kõik need sallid-mütsid,
taskurätte kuus,
nuku karupüksid,
karu tuulepluus,
Buratino sokid,
koera kampsun paks,
pudipõll ja kõige
lõpuks tilkuv laps!

VEDURIJUHT

Ise ähin, ise puhin,
ise oma rongi juhin,
ise algan reisi ja
ise olen reisija.

Ise puhun rongivilet,
ise küsin: „Kus on pilet?"
Vastan: „Nüüd on lugu hull –
piletit ei ole mul…"

Ütlen iseenesele:
„Häbi sulle, jänesele!"
Ja mul tõesti häbi ongi…
Mängin parem kaubarongi!

SAMA LAPS

Kes see lõhkus portselanist lambad?
Kes viis liivakasti vanaema hambad?

Kes see taadi taskud kinni nõelus?
Kes see soola suhkru sisse sõelus?

Kes see muukis lahti kapilingi?
Kes see pruukis ema pidukingi?

Kes see mähkis pliidi ümber niiti?
Kes see tegi vaibast rullbiskviiti?

Kas seesama pisike ja paike
laps, kes praegu püüab päikselaike –
see, kes teatab: „Hakkan eluajaks
väga heaks ja targaks õpetajaks!"

MÄNGUTUBA

Kümme korda, sada korda
teeme mängutuba korda.
Klotsid, kuubid, totsikud –
kõik saab kokku otsitud.
Karud kappi, nukud tuttu
laps viib oma käega ruttu,
siiligi viib sängi ta –
nüüd on ruumi mängida.

Nüüd võib nobe ehitaja
põrandale teha maja,
kuubikutest, klotsidest,
tööd ja vaeva trotsides.

Pliiatsite, karbikaante
abil hiigelsuure maantee
üle vaiba tegime…
Kõik, näe, lõime segi me!

Teeme jälle toa nüüd korda
kümme korda, sada korda…

LAPSEHOIDJA

Õhtu valge,
õhtu sume…
Mängitakse uka-ukat.
Löögipuu on suur ja tume.
Lennus kleidid, pluusid, tukad.
Keegi naerab,
keegi kilkab,
keegi nurga tagant silkab:
„Uka-uka, mina prii!”

Oh, eks mängiks minagi –
mul on salakoht – üks känd…
Aga vanamammi moega
hoidma pean ma ema poega,
kellest ükskord
kasvab vend.

TÜLI

Nagu suli tuli tüli –
tuli lahkelt, avasüli,
aga silmapilgu pärast
kajas maja tema kärast.

Muud ei teinud me kui kurja.
Kass lõi küüned koera turja.
Lapsed tõstsid kurja kisa.
Kurjalt „Nurka!" hüüdis isa.

Mossi tõmbus vanaema.
Ema hakkas tõrelema,
nuga kahvlit tülitama,
teekann vahtu sülitama.

Viginaga, naginaga
kirus mantel nagi taga.
Pani saabas, vana paha,
oma õele jala taha.

Kõigil olid huuled torus,
sabad sorus, ninad norus,
kulmud kortsus, silmad kitsad.
Kapi otsas naersid vitsad ...

KIKIVARVUL

Liigub lugematul arvul
maal ja linnas baleriine.
Kikivarvul, kikivarvul
käivad Kristi ja Kristiine.

Kikivarvul riidekappe
avavad nad salamahti,
liigutavad tolmulappe,
köögisahtleid teevad lahti.

Kikivarvul, kikivarvul
puudutavad ukselinke –
toas on lugematul arvul
kõrgeid uksi, laudu, pinke.

Iga varvas on suur töösell –
päevas tipib tuhat sammu.
Puhkust saavad ainult öösel
kümme väikest roosat mammu.

ISA-EMA LASTETA

Lapsed mitu päeva juba
memme juures maal on.
Linnakodus lastetuba
äkki suur kui saal on.

Pole jalus ühtki nukku
äkki emal-isal,
ükski laps neil kõrvu lukku
kaevates ei kisa.

Keegi klotse käiguteele
pole seadnud torniks...
Aga isa-ema meele
miski muudab morniks.

Välja minna pole tuju,
kuigi aega oleks.
Jutt ei laabu, töö ei suju,
ehkki põhjust poleks.

Ei nüüd viitsi magussööki
enam keeta ema.
Hommikul toob äkki kööki
kaisukaru tema...

VANA VAHVA LASTEAED

Kui sa vahel vaatad ringi,
rõõmsas tujus kaed ja vaed,
näed, et maailm – see on mingi
vana vahva lasteaed.

Vaatad: läheb suur ja tähtis
onu – ena asjameest!
Mõtle: ema teda mähkis
neljakümne aasta eest!

Teist suurt onu (vist ministrit)
isa noomis: „Kuripatt –
sinust küll ei tule miskit!
Jälle sõid jääpurikat!"

Kosmonaut kord piima luttis.
Küüsi näris kirjanik.
Lüpsja raadio katki kruttis.
Nina koukis lihunik.

Arst ei tahtnud potil olla.
Maalis piletikontroll
(paha laps ta oli tollal)
plangu peale: „Ats on loll!"

Mänguasjapoe ees tuli
õpetajal jonnituur...
Õnn, et vanastigi oli
mõni inimene suur,

õnn, et keelati ja kästi,
õpetati, tehti pai!
Õnn, et kasvatati hästi –
lõpuks lastest asja sai.

Ja ka sinu emaks-isaks
kasvatati kahte last.
Kui nad praegu jonniks, kisaks –
küll sul oleks piinlik vast!

Et ka sinust saaks kord asja,
tuleb vahel riielda,
kurjustada: „Kus!" ja „Kas!" ja
kulmu altki piielda,
tusatuju lõpetada,
välja võtta jonnijuur,
juhatada, õpetada –
varsti oled ise suur.

Suureks saad, siis tasakesi
oma ümbrust kaed ja vaed.
Homseid suuri inimesi
täis on iga lasteaed.

SISUKORD

ISA-EMA MAA 5
ISEMOODI 6
ISA KAOTAS 7
KUI EMA ON EEMAL 8
MINA AITAN ISA 9
PALDERJAN 10
SAIATEGU 11
KÜLL ON RASKE 12
KASVAMISE JAGU 12
VANATÄDI ANNA 13
KES ON MEIE EMA 14
ME OLEME HAIGED 15
KINDEL PLAAN 16
SUVINE MURE 16
KUUEAASTANE 17
KÄTTEMAKS 18
TAEVAKARVA TELK 20
KÕIGIL JUHTUB ÄPARDUSI 21
ILUS HALB PÄEV 22
KUI MA 23
VANAMEMM 23
VAT! 24
KODUJUTT 25
UNELAUL 26
KEVAD 27
KEVADMÕTTED 27
SUUR SADU 28
MAASIKAVALU 29
SUVI TULI 30
LILLED OBELISKI EES 32
MOONI AVASTAMINE 33
VANAEMAL MAAL 34
KÄBI JA PILET 35
PÄRNAÕIED 36
TÄDI JUULI 37
AUGUST 37
KOOLI EEL 38
SEPTEMBER 39
OKTOOBER 39
SULA 40
MUHK 41
VÄIKE RANITS 42
PINALIS 43
MIKS KANA ON VANA? 44
PESUNÖÖRITANTS 46
KÜLMA KÕHUGA 47
ELEKTRIPLIIT 48
LÖDIPÜKS 49
TEEKANN-VEEKANN 50
KÜÜNELÕIKAJA LAUL 51
NÜÜD ON UNETUND 52
SEEP SEE ON! 53
SALAJUTT 55
LAPS JÄI VOODIS MAGAMA 56
PÄRAST LÕUNAT 58
KÖHA PERE 59
TOAS 60
LÄKILÄKI 60
SEITSME MAA JA
MERE TAGA 62
TERE-TERE 63
VÄIKE TÄPILINE PLUUS 64
KURGILUGU 65
TELELAPS 66
TÖÖMEHE ELU 67
LAISKVORSTI ELU 68
TUULUTUS 69
LINN POLE KOERA KOHT 70
MARIE-MIRETT 71
PIIMASUPP 72
SABA-KRANTS 72
BERNHARDIIN 75
VÄIKE HURT 75
PLÕKS 76
TUKS 77
KOERAVILL 78
KOERA ELU 78
JAAMAÕLEMA HAGIJAS 79
KIMBUTAJA 80
KALLIS KOER 81
PEAAEGU PUUDEL 82
KARJAKOERAD 83
REBASE KUTSE 83
HUNDI LUGEMINE 84
TERE, SIPELGAS 84
KARU ÄRKAMINE 85

MÄGRA PRILLID 86
SAARMANAHK 86
SIILI ELU 88
KÄHRIKUTE MOOD 88
TULE, NUGIS! 89
METSSEA MÕTE 90
METSKITSETALL 90
ESIMESE KLASSI ÕPILANE 91
UUDIS 92
MAGUS TÄHESTIK 93
ISELOOM 94
KOGUMINE 95
VÄIKESTE TÜDRUKUTE
NAISTEPÄEV 96
MAAKAART 98
KASVATAN KEHA 100
PLUSS JA MIINUS 101
VAHETUND 102
JOONLAUD 103
VABA PÄEV 103
LAPS NUKRUTSEB SÄRAVA
KUUSEPUU ALL 104
TUHKATRIINU 105
EMAKEELE TUND 106
PILT 106
KARTULIÕIS 107
TÄDI ANNI 108
KODUTU JUSS 109
KODULOOMÄNG 110
EKSKURSIOON 112
EMAD JA LAPSED 112
OMAL KOHAL 113
PUHKAMA! 114
TEISE KLASSI ÕPILANE 115
HOMMIK 116
MIS TÄHENDAB RAHU 117
VANAEMA PLIIT 118
UUS VIHMAVARI 118
RIIDERIID 119
HARJAD 120
MÄNGUASJAD-
PÄRISASJAD 120
TEISTE LASTE
MÄNGUASJAD 121
PÕRANDAPESU 122
PAREM VÕI PAHEM? 122
LUMESÕDURID 124
OI HELDEKE! 125
NÄÄRIVANAST 126
KOLM SIBULAT 127
KIUSUPÄEV 128
MAI, SEE KUKUPÄI 129
PILLE JA TIIU 130
SUVEL TÖÖD ON ÜLE PEA 131
TANTSIV KOKK 132
PESUPÄEV 133
VEDURIJUHT 134
SAMA LAPS 134
MÄNGUTUBA 135
LAPSEHOIDJA 136
TÜLI 138
KIKIVARVUL 139
ISA-EMA LASTETA 140
VANA VAHVA LASTEAED 141